

Utopia

STUDENTAVISA I TROMSØ

NR 13 • 2 NOVEMBER 2005 • UKE 42 • 30. ÅRGANG

LEDER
Den nye regjeringa har gjort to grep som gjer at det vert endå viktigare å fokusera på forskning i åra framover.

KOMMENTAR
Et multinasjonalt selskap har full kontroll med hvem og hva som skal få plass på reklameflater over hele Tromsø.

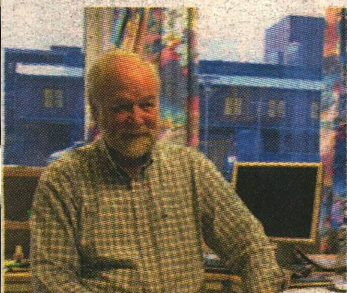
DEBATT
I 2003 fantes det i overkant av 650 aktive reve- og minkfarmer i Norge. Det er 650 for mye.

Studentkamp på livet løs
Utopia undersøker forholdene for studentaktivistene i Colombia.
side 8 og 9

Færre F og flere E ved UiTø
Er det så dyrt å stryke studenter, at sensorene heller gir ståkarakter?
side 6

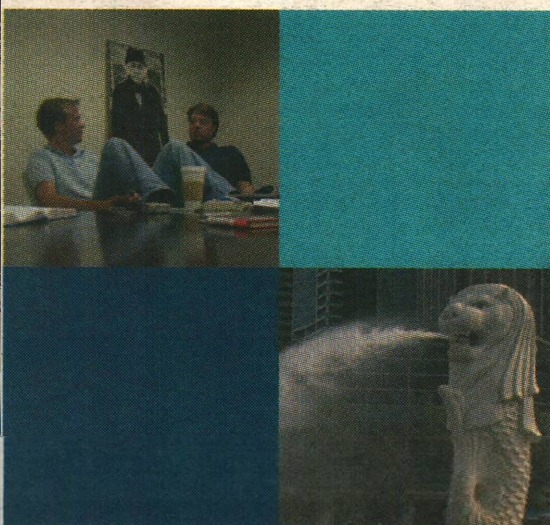

Artige Atle
Førsteamanuensis Atle Måseide kan få sagt det.
side 10

JENTER SOM SLAR

I høst har jentene for alvor inntatt bokseringen i Tromsø: 15 av 25 i boksegruppen til TSI er jenter.
side 4 og 5

Jobb i en oppstartsbedrift og studér entreprenørskap i Boston, San Francisco, Johannesburg, Singapore, Shanghai eller London.

Søknadsfrist 15. november

Elektronisk søknadsskjema på: www.grunderskolen.no

Gründerskolen

Askild
Gjerstad

ANSVARLIG REDAKTØR redaktor@utropia.no

I skuggen av sandkassane

Politikararar på stemmefiske snakkar ikkje om forskingspolitikk. I det heile er dette eit av dei politiske områda som sjeldnast når fjernsynsdebattane og fram-sidene på landsdekkjande aviser. Dette har mellom anna ført til at mange har inntrykk av at forskingspolitikken er noko som berre angår dei som driv med forskning. Det er grunn til å sjå på denne utviklinga med stor uro. Forskinga legg grunnlaget for nyskaping og næringsutvikling i samfunnet vårt. Ei nedprioritering av forskingspolitikk i dag, kan i framtida bli ein trussel for den norske verdiskapinga og derfor også for lagnaden til den norske velferdsstaten.

Dei siste åra har Noreg vore eit av dei vestlege landa med lågast forskingsinnsats målt i andel av BNP. I 2003 brukte me 1,75 prosent av BNP på forskning. Til samanlikning brukte Sverige 4,00 prosent av BNP på forskning dette året. Hovudproblemet for forskninga i Noreg er at det private næringslivet i liten grad satsar på forskning. Mykje av årsaka til dette er at ein stor del av det private næringslivet her i landet byggjer på råvareproduksjon av olje og fisk. Sjølv om denne produksjonen er svært økonomisk innbringande, er det eit faktum at produksjon av råvarer genererer lite forskingsinnsats.

Den nye regjeringa har gjort to grep som gjer at det vert endå viktigare å fokusera på forskning i den offentlege debatten i åra framover. For det fyrste har regjeringa valgt Øystein Djupedal til kunnskapsminister, og for det andre har regjeringa valgt å leggja ansvaret for barnehagepolitikken til kunnskapsdepartementet. Djupedal er truleg den norske politikararen som har profilert seg sterkast i barnehagedebatten dei siste åra, og lovar no både full barnehagedekning og makspris på 1750 kroner innan 2008. Dette er svært kostbare lovnader, som har skapt store forventningar blant dei mange småbarnsforeldra her i landet. Media kjem i lys av desse lovnadane til å følgja Djupedal sin barnehageinnsats med argusauge i åra framover. I skuggen av barnehageinnsatsen finn me både forskings- og studiepolitikken og ein treng ikkje vera profet for å sjå at det blir lite fokus på desse områda i åra framover.

Det er partipolitisk konsensus om at forskingsinnsatsen skal aukast til 3% av BNP innan 2010. Sjølv om partia er einige, er det likevel ulikskap i kor mange offentlege kroner partia ynskjer å bruka for å auka forskingsinnsatsen. Til no har SV saman med FrP vore det partiet som har vore villig til å øymerka meir offentlege midlar til forskning for å nå dette målet i 2010. Derfor var det grunn til å vera betinga optimist på forskninga sine vegne då det vart raud-grøn regjering. Men etter valet av Djupedal som kunnskaps- og barnehageminister, er det tid for å skrinleggja optimismen. Mykje tyder på at forskingspolitikken forblir i skuggeland i fire år til.

ILL.: MONIKA WESTVOLD

Er ytringsfrihet til salgs?

KOMMENTAR

AV EMILIE EKEBERG

Den gjennomsnittlige nordmann blir utsatt for ikke mindre enn 10.000 kjøpsoppfordringer hver dag, ifølge en undersøkelse fra 2003. Den gjennomsnittlige Tromsø-student mottar deler av denne dosen under bussturen til universitetet, der det krever en ikke ubetydelig innsats å ikke se på tv-skjermene som spiller non-stop reklame for de søvne busspassasjerene.

I mars 2001 inngikk Tromsø kommune en 15-årig avtale med Clear Channel, som gir selskapet enerett på reklame på busskur, reklamevitruiner og offentlige toaletter, mot at selskapet stiller disse såkalte bymøblene til rådighet for kommunen. Clear Channel tegnet likeledes avtale med Tromsø-buss om enerett på reklame i bussene. Dette innebærer at et multinasjonalt selskap har full kontroll med hvem og hva som

skal få plass på reklameflater over hele Tromsø. i USA.

I forrige uke avlyste bystyret i Bergen kommune en lignende avtale med Clear Channel, på tross av at selskapet i forkant hadde truet med søksmål på opp mot 100 millioner kroner hvis bystyret gjennomførte avlysningen. Alle partier utenom Høyre og Frp stemte for å avlyse avtalen.

Clear Channel ble i fjor kåret til et av verdens ti verste selskaper av det anerkjente amerikanske tidsskriftet Multinational Monitor. Denne tvilsomme æren tildeles selskaper som har markert seg i forhold til brudd på menneskerettigheter og ILO-konvensjonene, eller gjort seg skyldig i korrupsjon, svindel og miljødeleggelse. For to år siden ga medie-giganten sine 1.225 amerikanske radiostasjoner beskjed om å arrangere demonstrasjoner til fordel for invasjonen av Irak. Deler av det Texas-baserte selskapets overskudd går til gavmilde donasjoner til republikanerne

Skal selskaper som Clear Channel kontrollere det offentlige rom? Kontrollen med byrommet i Tromsø burde ligge hos innbyggerne. Det er en demokratisk rett å bestemme over sine omgivelser. Denne demokratiske rett er utfordret som en følge av avtalen om reklamefinansiering av bymøbler.

"Gud og hvermann kan ikke slippes løs og klistre opp plakater", ifølge Trond Karlsen i Clear Channel. Det er altså bare de pengesterke, oftest multinasjonale selskaper som skal få lov å ytre seg. Ikke-kommersielle budskap, sånn som annonsering av loppemarkeder, rockekonsserter og ulike opprop fra frivillige organisasjoner må vike plassen. Prøver de seg likevel på en aldri så liten ytring blir de bøtelagt av Clear Channel.

Er det rimelig at de med størst kjøpekraft skal få størst ytringsfrihet?

Utropia

10 år siden

Må rydde bedre etter seg

Studentene som leier bodegaen er ikke alltid like nøye med hvordan de forlater lokalet. Tor Ståle Hansen i Samfunnet kan fortelle om tilfeller av knuste flasker og glass, spy på toalettet og nærmest total mangel på renhold. Leder for samfunnet, Hilde Lange vil ikke henge ut noen spesielle grupper av studenter og sier at de ikke har noe uoppgjort med noen. – At folk ikke er flinke til å rydde opp etter seg er et generelt problem i Bodegaen, sier hun. Ofte er depositumet på 500 kroner som studentene må betale for å få nøkkelen til lokalet, for lite til å dekke skadene. Det hender at nøkler som er utlånt ikke blir levert tilbake i rett tid. Samfunnet kommer likevel ikke til å skjerpe inn på utlansreglene.

Hentet fra: *Må rydde bedre etter seg*, 1995

25 år siden

Aksjon Ut av Statskirka

I år er det folketelling og et av spørsmålene som går igjen ved folketellingene er om en tilhører et trossamfunn/eventuelt intet trossamfunn. Vi har her i Tromsø et sekretariat for "Aksjon Ut av Statskirken" og regionssekretær Jan Berger: Hvorfor er det så viktig å melde seg ut av statskirken?

Fordi Statskirken strider mot de demokratiske idealer, særlig når et mindretall av befolkningen regner seg som personlig kristne. På lengere sikt er vårt mål å få skilt kirka ut av staten. I år er det viktig å merke seg at dersom en står i statskirken ved folketelling første november, så vil en være med å pynte kirken statistisk utover i åttiårene (...)

- Til slutt, er det prestene dere vil til livs?

- Nei, prestene er vel for de kristne. Vi henvender oss til de som står i statskirken uten å være kristne.

Utropia er et organ for studentene i Tromsø. Avisa utgis med støtte over semesteravgiften.

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Trykk:
Troms avstrykk
ISSN: 0806-9611

Thoralf Fagertun

NYHETSREDAKTØR
nyhet@utopia.no

Bli hørt!

Kronikk: 4500 - 5000 tegn
Kommentar: 3000 - 4000 tegn
Utrop: maks 3000 tegn

Kontor 77 64 59 03
Mobil 47 76 18 83

REDAKSJONSMØTE:

Onsdag 2/11 klokka 20.00 på Driv.
Mandag 7/11 kl 16.15 på desken i Breiviklia.

NEWS IN BRIEF

Small hopes are in the air

With the new government come new promises, and people at the university are curious to see what, if anything, will change with the new red-green coalition. Frode Henriksen, student board leader at UiTø, has small expectations, but says that at least students should be certain to get back the travel aid. In addition research should be given more money, as the red-greens have made clear that they are opposed to the continual move towards more business-funded research.

Peace-prize winners fight on

ACEU (Asociacion Colombiana de Estudiantes Universitarios) in Colombia won the student peace-prize in February, for their attempt to peacefully solve the domestic disputes in the country. Their main work is telling students more about their human rights, in order to help them end the oppressive rule the country suffers under. Ana Paola Romero says that the work is hard, and in the last few years, several students have been killed during peaceful protests or simply because they were involved in student organizations. The future for Colombia is still not looking very good, but ACEU says that they will continue fighting for justice.

Girl-fighters go for knock-outs

14 women and 10 men are currently cultivating their (reasonably) newfound boxing skills, as TSI's boxing classes grow more popular than ever. - It's a very good way of letting out aggression, and you feel stronger. Walking outside after dark is less frightening after this, Julia W. Vannebo says with a smile. Magne Olufsen, the boxing coach, cannot say why so many women have joined them this time. - Usually there are only a few, but it's only now that we've had such a rush of girls who want to join. While the women say it was hard to get accustomed to punching others in the face, they seem to, as far as Utopia can tell, have gotten entirely over that now.

"Pels brukes av vakre dyr og stygge mennesker"

DEBATT

THERESE S. RYE
LEDER DYREBESKYTTELSEN
TROMSØ

Dette utsagnet kommer fra en venninne i Dyrebeskyttelsen Tromsø, som i likhet med undertegnede er engasjert i spørsmålet om bruk av pels. Det er imidlertid viktig å skille mellom ulike typer pels. Etter min mening er de tre viktigste punktene følgende: Hva slag pels man bruker, hvilke forhold pelsdyret har levd under før det ble til pelsvare, og hvordan dyret ble avlivet. Vi kan for klarhets skyld dele norske pelsdyr inn i tre grupper.

Den første kategorien av pelsdyr er de ville dyrene som lever i det fri, som for eksempel rødrev, gaupe og sel. Disse har tradisjonelt sett vært jaktet på med bruk av ulike fangsmetoder. Dyr som blir tatt i revesakser, snarer o.l. dør en langsom og lidelsesfull død. Dyrebeskyttelsen Norge arbeider for forbud mot fremstilling, salg og bruk av enhver form for slike snarer og feller. Kvotejakt på ville pelsdyr, utført av våpenkyndige jegere med lisens, er derimot en gunstig måte å regulere bestander av arter som sel og rødrev, som for øvrig på ingen måte er utrydningstruede. Et problem er imidlertid at mange av disse artene utset-

tes for ulovlig jakt i tillegg til kvotene som settes av det offentlige. Illegal jakt er særlig et stort problem for fåtallige arter som gaupa og den svært truede fjellreven.

Den andre gruppen er husdyr som lever sammen med oss mennesker, som vi holder for å produsere matprodukter, i tillegg til at vi bruker pelsen deres. Herunder kan sau og rein nevnes som eksempler. Rein er såkalte semidomestiserte (halvtamme) dyr, som lever i frihet så og si hele livet, og deres naturlige behov blir i stor grad tilfredsstilt. Det at menneskene utnytter både kjøtt og pels fra dyrene når de slaktes, er jo for så vidt positivt; på den måten "går ingenting til spille".

Den tredje typen pelsdyr er dem som kommer fra pelsdyrfarmer. I 2003 fantes det i overkant av 650 aktive reve- og minkfarmer i Norge. Det er 650 for mye. Dyr som lever i slike farmar utsettes for en behandling som strider sterkt imot deres naturlige leveste. Svært mange kan, i likhet med dyr som holdes i dyrehager, utvikle en tvangsmessig adferd med tvangsslikking, aggressivitet, apati og infanticid (de dreper sine egne unger). Dyrebeskyttelsen Norges etiske plattform presiserer at det er uforståelig å påføre dyr lidelse og til slutt en unaturlig død for å fremskaffe pelsvarer. Det er

fullstendig forkastelig å holde og avle frem dyr i fangenskap, undertrykke deres naturlige behov samt påføre dem smerte og lidelser, for så å drepe dem for pelsen.

I norsk dyrevernløvgivning heter det at "det skal tas hensyn til dyrs instinkter og naturlige behov". Når man leser rapporter fra undersøkelser gjort i norske pelsdyranlegg levnes det liten tvil om at dette ikke blir ivaretatt på norske pelsfarmer, der f.eks. oppdrettsmink tilbringer hele sitt liv i et bur på 0,225 kvm! Mens en rekke andre europeiske land forbyr pelsdyrhold, planlegges det i Norge åpning av nye pelsdyranlegg. Herunder kan eksempelvis nevnes et gigantisk oppdrettsanlegg for ca. 110 000 mink og rev i Hå kommune.

Det er viktig for Dyrebeskyttelsen Norge å presisere at organisasjonen aldri har og aldri kommer til å delta i aksjoner som innebærer utslipping av dyr fra pelsdyrfarmer. Vi tar fullstendig avstand fra slike aksjoner, ettersom dyr som slippes ut fra oppdrettsanlegg overhodet ikke er forberedt på et liv ute i naturen, og som regel blir drept i trafikken, sulter, eller fryser i hjel. Vi mener at den riktige måten å få avskaffet pelsdyroppdrett på, er å arbeide for en holdningsendring hos forbrukerne og forhandlerne, i tillegg til å påvirke politikere.

I tillegg til overnevnte varianter av pelsdyr kan fenomenet med import av pels fra Asia trekkes frem som et skrekkesempel. De aller fleste har vel fått med seg under hvilke grusomme forhold katter og hunder fanges inn og flås levende før de blir eksportert til blant annet Norge under betegnelser som "china wolf", "asiatic raccoon dog" eller "mountain cat". Personlig synes jeg ikke det verste er at det faktisk er pels fra katt eller hund, som i vesten nesten utelukkende sees på som kjæle- og selskapsdyr, men behandlingen og de forferdelige lidelsene dyrene påføres under innfangning og avlaving. Dyrebeskyttelsen Norge arbeider for et forbud mot import og omsetning av pelsprodukter fra Asia.

Poenget er: Bruk av alle typer pels er ikke like galt. Jeg oppfordrer imidlertid alle som eier eller vurderer å kjøpe pelsvarer, til å tenke seg om og sette seg inn i hvilke forhold til dyrene har levd under, og måten de har blitt avlivet på før de ble til pelsprodukter. Til dere som bruker pels fra oppdrettsmink og -rev har jeg for øvrig bare en ting å si: SKAM DERE!

KILDER:
HTTP://DYREBESKYTTELSEN.NO
HTTP://WWW.DYREVERNALLIANSEN.ORG

Agnieszka Brzycka
Andreas Jensen
Bente Jensen
Bård Folleras
Calle Manover
Clemet Askheim
Dragica Vidovic
Emilie Ekeberg
Endre Gabrielsen
Espen Sandberg

Frithjof Eide Fjeldstad
Glenn Fagervik
Hanne Bjærknes
Harald Ziegler
Helene Skjeggestad
Ida Loken Killie
Ida Walenius
Ina Lovvold
Joep Aarts
Jorn Normann Pedersen

Lene Heitmann Rasch
Lisa Merethe Halvorsen
Lone Dybdal
Mari Sofie Andreassen
Marthe Nustad
Monica Westvold
Robert Vangstad Utvik
Siri Kathrine Gaski
Stian Johansen
Tale Severina Halsor

Kvinnnekamp

FOTO: CHRISTIAN EJORNO

- Du slår veldig bra, men du må senka skuldrene. Då får du meir fart i slaga. Få med kroppen i slaga, det gir meir punch. Nei, ikkje slik Maria, du må slå etter panna til Per Christian.

TEKST: HANNE BJÆRTNES/ASKILD GJERSTAD

Det er Magne Olufsen, stipendiat i kjemi og boksetrenar i Tromsø Studentenes Idrettslag (TSI), som rettleiar dei 15 jentene og 10 gutane i bokse-

gruppa på Kraft. I dag er det vanleg måndagstrening, det betyr halvannen time intens trening med fokus på sparring, kondisjonstrening og styrke. Boksetrening er ikkje noko for pyser, her må både gutar og jenter tåla å få seg ein trøkk i trynet.

Sjeldan blod og blåveisar

- Det er jo ein bra måte å få ut aggresjon på. Og så føler du deg sterkare. Det blir ikkje så skummelt å gå ut i mørke gater etter dette, ler Julia W. Vannebo.

- Er det så vondt som det ser ut som?

- Nei, det gjer faktisk ikkje

vondt. Og me blir jo tatt vare på, me blir ikkje kasta ut i elden viss me ikkje er klar for det. Me treng ikkje gå kampar eller sparre viss me ikkje vil.

Trenar Olufsen tar seg tid til ein litt laust prat med Utopia mellom treningsøvingane. Han synes det er viktig å få med at boksing er meir enn mytane om sporten.

- Mange ser nok for seg boksing som blodig og voldelig, men den boksinga me driv er absolutt ikkje det. Amatørboksing er faktisk ein av dei idrettane med minst skadar. Hos oss ser me svært sjeldan blod, og i løpet av året har det berre

blitt ein blåveis. For oss er det treningsgleda og det sosiale som er det viktigast ved boksesporten.

Frå Eurosport til TSI

- Korleis gjekk det til at det blei så mange jenter med på boksetreningane?

- Me har alltid hatt ei eller to i klubben. I fjor starta 3-4, men fyrst i år har me fått ein jenteeksplosjon. Eg trur at noko av grunne er at dei som starta i fjor har fått med seg venninner på boksetrening.

Olufsen har ikkje mykje tid til Utopia sine utsendte skribentar og fotograf. Han er opptatt med å spasera rundt på par-

ketten og justera manglar ved slagteknikk og fotarbeid. Medan Olufsen instruerer, prøver Utopia å finna ut kva som får jenter til å gå på boksetrening?

- Eg pleide å sjå boksing på Eurosport, og det såg morsomt ut. Derfor måtte eg berre finna ut om det var ei boksegruppe i Tromsø, fortel Marit Johnsen. **Slagvegring i starten**

Dei fleste i bokseklubben er heilt ferske i sporten, og har starta med boksing no i haust. Nokre få er likevel meir drevne i gamet. To av jentene i TSI boksing deltar i turneringar. Ei av dei, Ann Kristin Aamodt, innrømmer at ho aldri hadde trudd at ho skulle bli så bitt av boksebasillen som ho har blitt.

- Når eg starta med boksing hadde eg aldri i livet tenkt å gå kampar. Eg blei berre med på boksing fordi treningane såg artige ut. Og det var dei jo, seier Aamodt. Aamodt har akkurat vore med på si fyrste bokseturnering, det var ein rimeleg fjern tanke då ho starta med boksing for halvtanna år sidan.

- Eg må innrømme at eg hadde litt slagvegring i starten. Særlig det å slå nokon i ansiktet var ein barriere, seier Ann Kristin Aamodt til Utopia.

Slagvegringa er eit tilbakelagt stadium når Utopia er på besøk. Ann Kristin Aamodt ser nemleg ikkje ut til å ta fem øre for å dra til venninna Vibeke Aune denne måndagskvelden på Kraft.

Slagvegringa er eit tilbakelagt stadium når Utopia er på besøk. Ann Kristin Aamodt ser nemleg ikkje ut til å ta fem øre for å dra til venninna Vibeke Aune denne måndagskvelden på Kraft.

TIL VENSTRE: Ann Kristin Aamodt (t.h.) får inn ein fulltreffar på Vibeke Aune.

UNDER: Trener Magne Olufsen sparrer med Aamodt.

- Les mindre, tren mer

- Mange studenter er for leseopptatte. De tror at dess mer de leser, jo bedre blir det. Slik er det ikke, sier førsteamanuensis i psykologi, Catharina E. Wang.

TEKST THORALF FAGERTUN

I en hovedoppgave fra 2004 har Hedvig Aasen Skarsvåg kartlagt at en av tre studenter ved UiTø har så store psykiske problemer at de føler behov for profesjonell hjelp. Catharina Wang var veileder for Aasen Skarsvågs oppgave og bekrefter at studentene ikke er mindre utsatt for psykiske lidelser enn resten av befolkningen. Hun advarer mot å tro at trening er mirakelmedisin mot angst og depresjoner, men understreker den positive effekten av fysisk aktivitet.

- I løpet av de siste årene har man fått en god del kunnskap som viser at trening er en god måte å forebygge og behandle lette depresjoner på. Særlig ved Modum Bad har det blitt gjort forskning på den positive effekten av fysisk aktivitet, sier Wang, som opplyser at virkningsmekanismen til dels er at kroppen frigjør lykkehormonene endorfiner under trening.

- Men det er også det positive ved å gjøre noe annet. Man kommer seg ut av grubling, får gjort andre ting og får en følelse av mestring. Mange studenter er for leseopptatte. De tror at dess mer de leser, jo bedre blir det. Slik er det ikke. Man trenger andre impulser og videre perspektiv enn gode karakterer. Det er viktig å engasjere seg i forskjellige ting og det er bevist at bevegelse øker konsentrasjonen. I næringslivet er de veldig opptatt av at du må trene hardt, hvis du skal jobbe hardt.

Stadig flere trener på Kraft

Hvis trenden fortsetter blir Kraft tvunget til å utvide ytterligere.

TEKST THORALF FAGERTUN

- I vår passerte vi den magiske grensen på 2.000 medlemmer. I høst er det omlag 2.200 som har gyldig adgangskort til Kraft, forteller Bjørn Karlsen, daglig leder på Kraft.

I en brukerundersøkelse gjort av TNS Gallup for SiTø kommer det fram at åtte av ti tromsøstudenter trener regelmessig. I tillegg kommer et stadig voksende studentantall. Det betyr naturlig nok at trykket på Kraft er stort. I undersøkelsen vurderes særlig garderobeforholdene og nettopp kapasiteten ved Kraft som for dårlig.

- Vi har klare arealbegrensninger. Derfor åpnet vi Drivkraft. Vi har dessuten økt kapasiteten på formiddagstidene fra to til fire økter. Når det gjelder

garderobeforholdene så har det ikke skjedd så mye. I vår begynte vi å vaske dem to ganger om dagen, men størrelse, areal og slikt er det lite å gjøre med på kort sikt, påpeker Karlsen.

Kraft har i høst satt ny rekord i antall brukere på en dag. 17. oktober var 456 personer innom treningssenteret. På en vanlig hverdag ligger antallet rundt 350. Karlsen forteller at 550 personer er grensen for hvor mange som kan benytte seg av Kraft samtidig.

- Men det er i følge brannforskriftene. Antallet som kan trene samtidig, og ha noe igjen for treningen, er nok atskillig mindre. Vi ønsker absolutt å utvide, men på kort sikt har vi ingen konkrete planer. I høst har vi imidlertid fått et nytt registreringssystem på plass, som gjør at vi lettere kan dokumentere brukermønsteret ved senteret og derfor behovene vi har for utvidelse.

FOTO: ASKILD GJERSTAD

RETT KARAKTERGJEVING: EIRIK LILAND TRUR IKKJE DET BLIR GJEVE STÅKARAKTER VED UITØ FOR Å SIKRA FAGFINANSIERINGA.

Færre stryk ved Universitetet i Tromsø

Både forskings- og studiedirektør Eirik Liland og dekan Petter Nafstad føler seg trygge på at kvalitetssikringssystemet sikrar rett karaktergjeving ved UiTø.

TEKST: ASKILD GJERSTAD/
THORALF FAGERTUN

Tal frå dei fem siste åra viser at andelen stryk ved UiTø har gått frå 12,0 prosent i 2001 til 9,3 prosent våren 2005. Dette er likevel mindre nedgang i stryk enn ved dei andre norske universiteta. Samtidig som andelen stryk har gått ned, viser statistikken også at andelen studentar som har fått karakterane D og E har gått opp med høvevis 10 og 32 prosent frå våren 2004 til våren 2005. Forsknings- og studiedirektør Eirik Liland synes likevel at desse tala ikkje er gode nok til å sei noko sikkert om karakterbruken ved UiTø.

- Ja, det er rett at det har vore ein 32% auke frå at 6,54% av studentane fekk karakteren E våren 2004 til at 8,63% av studentane fekk karakteren E våren 2005. Me kjem til å analysa desse tala nærare for å sjå om dette ligg innanfor naturlege variasjonar. Sidan karakterfordelinga ved UiTø blir evaluert årleg gjennom utdanningsmeldinga, og dette er ei problemstilling som alle

fagmiljøa er opptatt av, tyder alt på at me har ein rett bruk av karakterskalaen.

Færre stryk gir betre økonomi

Aftenposten skreiv i september om ein fagleg tilsett ved Høgskulen i Volda som uttalte at han kjente til fleire sensorar som gjev ståkarakterar for å sikra finansieringa av fagmiljø. Årsaka til at fagmiljøa tenar pengar på at fleire studentar står på eksamen, er den såkalla stykkprisfinansieringa av høgare utdanninga som vart innført gjennom kvalitetsreforma. Denne finansieringsmodellen inneber at ein stor del av inntektene til fagmiljøa kjem frå kor mange studiepoeng som vert produsert. Sjølv om det finnes små fagmiljø som slit med finansieringa her i Tromsø, trur Liland likevel at kvalitetssikringssystemet sikrar UiTø mot skeiv fordeling av karakterar.

- Me har gjennom kvalitetssikringssystemet sett fokus på karakterfordelinga og stryk ved institusjonen. Der det har vore skeiv fordeling, vart det oppfordra til bruk av ekstern sensor. Universitetet følger nøye med på utviklinga i karaktergjeving og strykkarakterar. Dessutan finnes det eit nasjonalt karakterpanel som har fokus karakterfastsetjinga. Dette skal sikra lik bruk av karakterskalaen i heile landet.

Stolar på fagleg integritet

- Ein forelesar ved Høgskulen i Volda har gått ut og sagt at han kjenner mange sensorar som gjer ståkarakter for å sikra finansieringa ved små institusjonar. Kor stor fare er det for at dette skjer ved UiTø?

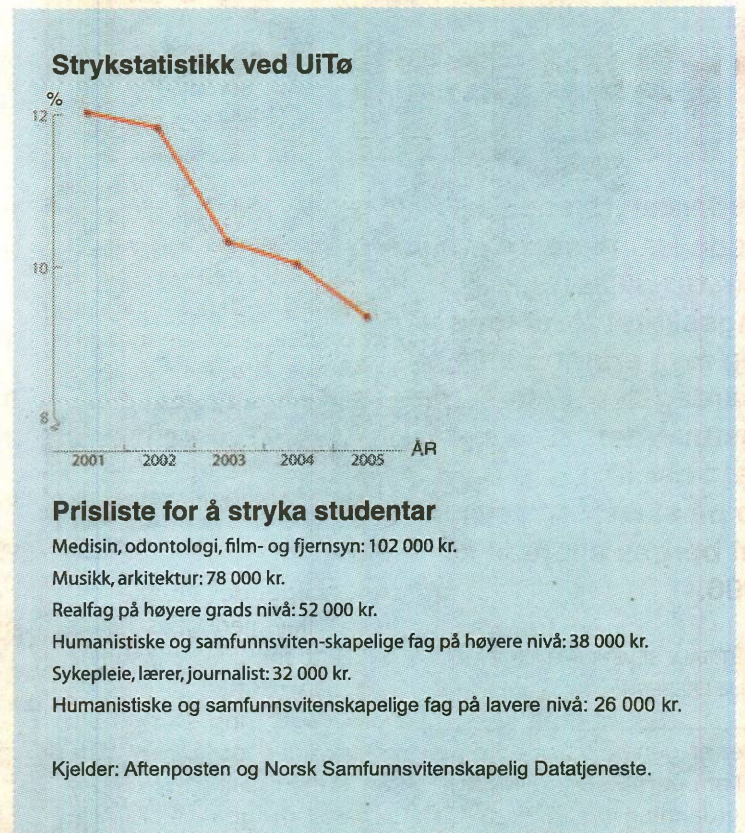
- Det er svært vanskeleg å sei noko sikkert om. Når det er sagt, ser eg det som utenkjeleg at dette skulle skje på humanistisk fakultet der eg jobbar til vanleg. Eg stolar på den faglege integriteten til dei tilsette ved UiTø, seier forsknings- og studiedirektør Eirik Liland til Utopia.

Dekan ved SV-fakultetet, Petter Nafstad, meiner at det kan vera verdt å undersøkje kvifor andelen studentar som får karakteren E aukar, medan andelen studentar som stryk går ned.

- Ser man ein slik tendens bør man spørja seg om kvifor. Det kan vera ein type data det er verdt å ta tak i. Men det kan vera mange mulige forklaringar. Viss man ser for seg at det blir gitt færre stryk for å spara pengar, må man spørja kva slags argument som gjev grunnlag for ein slik konklusjon. Eg kan ikkje sjå at det skulle eksistera nokon mekanisme som oppfordrar sensorane til å tenkja på økonomiske omsyn, seier Nafstad.

Utstrakt bruk av ekstern sensor

Dekanen føler seg sikker på at kvalitetssikringssystemet ved UiTø ville ha avdekkja eventuell

mistenkelig utvikling i karaktergjevinga. I augneblinken synes han ikkje at tala gjev grunn til bekymring.

- Endringane er ikkje signifikante og det skal jo vera variasjonar i strykprosenten. Eg ville ha vore meir uroleg viss stryktala hadde vore konstante år etter år. Ein av intensjonane med kvalitetsreforma er jo å få strykprosenten ned, mellom anna ved hjelp av tiltak som tettare oppfølging av studentane og fleire innleveringar. Nafstad opplyser dessutan at SV-fakultetet har utstrakt bruk av eksterne sensorar, også

på lågare nivå. Han stiller seg sterkt tvilande til at interne sensorar vil setja til side faglege vurderingar til fordel for økonomiske.

- Sensorane må ta ansvar og gje ei fagleg forsvarleg vurdering uansett. Eg har aldri opplevd eller høyrte snakk om at sensorar ved UiTø har blitt oppfordra til å gje høgare karakter ut frå ei økonomisk grunnleggjeving. Dessutan trur eg at ein sensor som gjer høgare karakter av økonomiske omsyn, heller vil skade sitt omdøme enn å styrkja det, seier dekan Petter Nafstad til Utopia.

LAVE FORVENTNINGER: Jeg er nøktern optimist, erklærer Frode Henriksen, studentstyreleder ved Universitetet i Tromsø.

Ingen hallelujastemning

Studentstyreleder Frode Henriksen har ikke tro på at regjeringsskiftet fører med seg mye endring i hverdagen til Tromsøstudenten. Til gjengjeld har han håp og tro på at reisestipendet berges allerede i 2006.

TEKST: TALE SEVERINA HALSØR OG EMILIE EKEBERG

- Det er generelt stor enighet mellom partiblokkene i Norge på utdanningsområdet, så jeg tror ikke at regjeringsskiftet vil bety store endringer verken den ene eller den andre veien, sier Frode Henriksen, studentstyreleder ved Universitetet i Tromsø.

Den nye rød-grønne regjeringen hevder i regjeringserklæringen at: "Samfunnets viktigste ressurs er det enkelte menneske. Derfor vil regjeringen satse på utdanning og kunnskap. Slik skaper vi muligheter både for enkeltmenneskene og for landet som helhet."

- Det har vært mye kritikk av den forrige regjeringens sterke næringslivsfokus i utdanningspolitikken. De rød-grønne vil heve forskningsmidlene til 3%

av BNP, men de har gitt tydelige signaler om at forskningen fortsatt skal være et spleisegilde mellom det offentlige og det private. Dette trenger ikke være noe problem så lenge det offentlige sikrer at grunnforskningen opprettholdes. Jeg er egentlig ikke redd for grunnforskningen, sier Frode Henriksen.

Reisestipendet tilbake

Bondevik-regjeringens statsbudsjett for 2006 inneholder kutt i særstøtten til studentbarnehager, ingen nye studentboliger, og ingen løfter om gjeninnføring av reisestipendet. I tillegg er det foreslått kutt på 22 millioner kroner i forskningsmidler til Universitetet i Tromsø. Frode Henriksen håper studentene vil få bedre kår i den nye regjeringens reviderte statsbudsjett.

- Jeg har både håp og tro på at vi får tilbake reisestipendet i 2006. Hvis ikke er jeg redd for at toget er gått. Men Sp er et takknemlig parti å snakke reisestipend med. Klarer man å få ordene student, distrikt og verdiskaping inn i én setning burde de være overtalt. Den nye regjeringen har snakket såpass mye om barnehager at jeg ville blitt overrasket hvis støtten til studentbarnehager også blir kuttet i det reviderte

budsjettet. I tillegg satte Trond Giske (AP), når han satt som utdanningsminister, et mål om å bygge 1000 nye studentboliger i året. SV har også pratet varmt om å skaffe husrom til flere studenter, så dette ser lyst ut.

Lukter "sannhetsministerium"

Tromsøstudentene har med den nye regjeringen også fått ny minister, den såkalte kunnskapsministeren, Øystein Djupedal.

- Det er ikke så farlig hva man velger å kalle seg, men jeg synes egentlig at det lukter litt "sannhetsministerium" av navnet. Uansett er det spennig å se hele utdanningsløpet over ett. Det er positivt at man ikke har skilt ut forskning fra utdanningsbiten, slik Kristin Clemet hevdet man ville før valget. Helheten er viktig, sier Frode Henriksen.

Frode Henriksen vil omtale seg selv som nøktern optimist når det kommer til syn på endringer i utdanningspolitikken, og tror at for den jevne student vil endringene primært komme i økt velferd.

-Barnehagerogsykehjemsplasser er mye mer sexy og selger bedre enn utdanningspolitikk, forklarer Frode.

-Men man skal ikke glemme

at et parti som SV har en stor del av sin velgermasse i akademia, og den vil nok presse på for å få lenge etterlengtede endringer på plakaten. Videre har både AP og SP ytret at de

vil stå hardt på for at Norges utdanningssektor skal være en av de beste i verden. Så om alle løftene slår til er det all grunn til å være optimist.

Rød-grønn politikk

Utklipp fra den rød-grønne regjeringens plattform. Regjeringen vil:

- at universitetene og høyskolene har en styringsstruktur og finansiering som legger tilrette for uavhengig og god undervisning og forskning.

- sikre en studiefinansiering som gjør det mulig å studere på heltid. Erfaringene med konverteringsordningen skal gjennomgås. Studielån og stipend må reguleres i takt med prisstigningen.

- øke tilgangen til studentboliger.

- øke bevilgningene til grunnforskning.

- heve forskningsinnsatsen slik at Norge ligger på 3 prosent av BNP.

- satse bevisst på forskning innen næringer der Norge har fortrinn og stort verdiskapingspotensiale.

- satse på bedriftsrettet forskning og sikre god formidling og nyttiggjøring av forskningsresultater.

STUDENTDRAP: Minnesmerke over studenten Jhonny Silva, som ble skutt av antiopprørsstyrker under en fredelig demonstrasjon tidligere i høst.

Fredsprisvinnerne fortsetter kampen

- Fredsprisen har gitt ACEUs medlemmer håp og mot til å fortsette arbeidet, sier Ana Paola Romero, som i februar mottok studentenes fredspris på vegne av den colombianske studentorganisasjonen ACEU under den internasjonale studentfestivalen i Trondheim (ISFIT).

TEKST/FOTO LENE AURE HANSEN
OG KRISTIN RIIS HALVORSEN
(MASTERSTUDENTER VED LATIN-AMERIKASTUDIER VED LA UNIVERSIDAD JAVERIANA, BOGOTA, COLOMBIA)

I løpet av oppholdet i Norge fikk hun også mulighet til å besøke Universitetet i Tromsø og holde foredrag om situasjonen i Colombia. Seks måneder etter at ACEU (Asociación Colombia-

na de Estudiantes Universitarios) mottok den prestisjetunge fredsprisen, er hverdagen for colombianske studenter fremdeles kritisk.

Vitikigheten av prisen

En viktig grunn til at ACEU ble tildelt studentenes fredspris 2005 er organisasjonens innsats for en fredelig og politisk løsning på den interne konflikten. ACEU jobber med fredelige midler i et av verdens mest voldelige land, hvor fagforeningsaktivister, menneskerettighetsarbeidere og studenter er ofre for drap og forfølgelse. I denne virkeligheten er det naturlig å spørre seg i hvilke grad en fredspris fra Norge har noen betydning.

- Fredsprisen har gitt oss større politisk anerkjennelse og bidratt til at ACEU har fått større spillerom i lokalsamfunnet, sier Ana Paola Romero, og forteller at ACEU som et resultat av fredsprisen nå samarbeider tett med Fredsobservatoriet i Sucre.

- Vårt distrikt er dominert av paramilitære grupper, noe som begrenser ACEUs arbeid her. Fredsprisen har åpnet dører for oss, og gjort det mulig å jobbe mer åpent, sier Ana Paola Romero.

Hun forteller at hun var svært fornøyd med oppholdet i Norge i forbindelse med fredsprisoverrekkelsen:

- Jeg er spesielt imponert over

masterstudentene ved Freds- og konfliktstudier ved Universitetet i Tromsø. Til tross for den korte tiden jeg hadde i Tromsø lærte jeg mye og fikk gleden av å delta i mange interessante diskusjoner om de grunnleggende årsakene til konflikten, og de ulike faktorene som bidrar til å opprettholde krigen i Colombia, sier Ana Paola Romero.

Skolering

Pengepremien som fulgte med Studentenes fredsprisen vil bli brukt til å styrke ACEUs menneskerettighetsarbeid. Menneskerettighetsgruppa i Bogota planlegger blant annet å arrangere flere menneskerettighetsseminarer i regionene.

- I et autoritært land som Colombia vet folk dessverre lite om sine rettigheter. Det er derfor viktig for oss å informere og skape engasjement blant studentene om grunnleggende rettigheter. Politivolden krenker ytringsfriheten, retten til å organisere seg og retten til å demonstrere. Økt forståelse for menneskerettighetene vil bidra til å sette folk i stand til å forsvare sine rettigheter, noe som igjen vil styrke vårt arbeid, sier Diego Martinez, menneskerettighetsansvarlig i ACEU. Han understreker videre at prisen har gitt ACEU større anerkjennelse i Colombia, og gitt organisasjonen flere muligheter til å bli hørt.

- I møter med NGOer og med myndighetene hjelper det å kunne si at vi har mottatt en internasjonal fredspris, sier Diego Martinez.

- Samtidig er det dessverre begrenset hva prisen betyr så lenge konflikten i landet er så fastlåst, og regjeringen ikke anerkjenner frivillige organisasjoner og aktivistgrupper som stiller seg kritisk til dagens politikk, sier han.

Menneskerettighetsforum i Cali

14.-16. oktober samlet ACEU over 300 studenter fra hele landet i Cali for å diskutere universitetenes rolle i den interne konflikten.

- Akademia har et ansvar og en helt spesiell rolle å spille i konflikten. ACEU mener universitetene bør være stedet for en åpen diskusjon om konflikten og hvordan vi kan skape fredelige løsninger, sier Diego Martinez, som de siste månedene har jobbet fulltid med forbedrelsene til forumet. Stemningen blant studentene i Cali er preget av drapet på den 21 år gamle studenten Jhonny Silva for under en måned siden. Jhonny Silva studerte ved universitetet i Cali, og ble skutt av politiets antiopprørsstyrker (ESMAD) i forbindelse med en fredelig demonstrasjon 23. september.

- Dessverre er ikke dette det første tilfellet der disse styr-

COLOMBIA

Den interne konflikten i Colombia har vart i over 40 år. Aktørene i borgerkrigen er de venstreorienterte geriljagrupperne FARC (las Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) og ELN (el Ejercito de Liberación Nacional), og høyreekstreme paramilitære grupper samlet i organisasjonen AUC (las Autodefensas Unidad de Colombia).

Internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner har en rekke ganger kritisert colombianske myndigheter for å pleie nære bånd med de paramilitære, som står for den største andelen menneskerettighetsovergrip i Colombia. I flere tilfeller har man sett at de ordinære militære styrkene i Colombia samarbeider med de paramilitære.

Colombia har 3 millioner internt fordrevne som følge av konflikten. 64% av befolkningen lever i fattigdom. 18 % av befolkningen lever i ekstrem fattigdom. Etter Haiti, er Colombia det landet i Latin-Amerika med størst økonomiske forskjeller.

(Kilder: El Tiempo, "Colombia social y solidaria", 25. oktober 2005)

kene angriper ungdom og studenter. Tidligere i år drepte de den 15-årige Nicolas Neira som deltok i 1. mai-toget i Bogota, sier Diego Martinez. - Derfor har vi bestemt oss for å sette i gang en nasjonal og internasjonal kampanje med krav om å legge ned denne politienheten, sier han. Ett av punktene som ble tatt opp på forumet var menneskerettighetssituasjonen ved universitetene i de ulike regionene, her kom det fram at det skjer alvorlige overgrep mot studentaktivister ved de fleste universitetene i landet. Verst er situasjonen i Medellin og ved Atlanterhavskysten, hvor flere studenter har mottatt dødsstrusler de siste månedene.

Fire nye år med Uribe
Dessverre ser det ikke ut til at det blir noen større politiske

endringer i Colombia i nærmeste fremtid. Colombiansk høyesterett har gitt sin støtte til grunnlovsendringen som gjør det mulig at presidenten kan bli gjenvalgt. Dette betyr at den nåværende høyreorienterte presidenten Alvaro Uribe Velez etter all sannsynlighet vil bli gitt ny tillit ved presidentvalget til neste år. - I løpet av de 3 årene Uribes regjering har sittet ved makten har 27 studenter blitt drept, sier Diego Martinez, og mener Uribes holdning til studentbevegelsen kom tydelig til uttrykk da han kommenterte drapet på studenten Jhonny Silva. På nasjonalt fjernsyn forsvarte Uribe politiets handlinger, og sa at politiet må kunne gå inn på universitetene for å slå ned på det han kaller terrorisme. Ana Paola Romero og Diego Martinez deler bekymringen

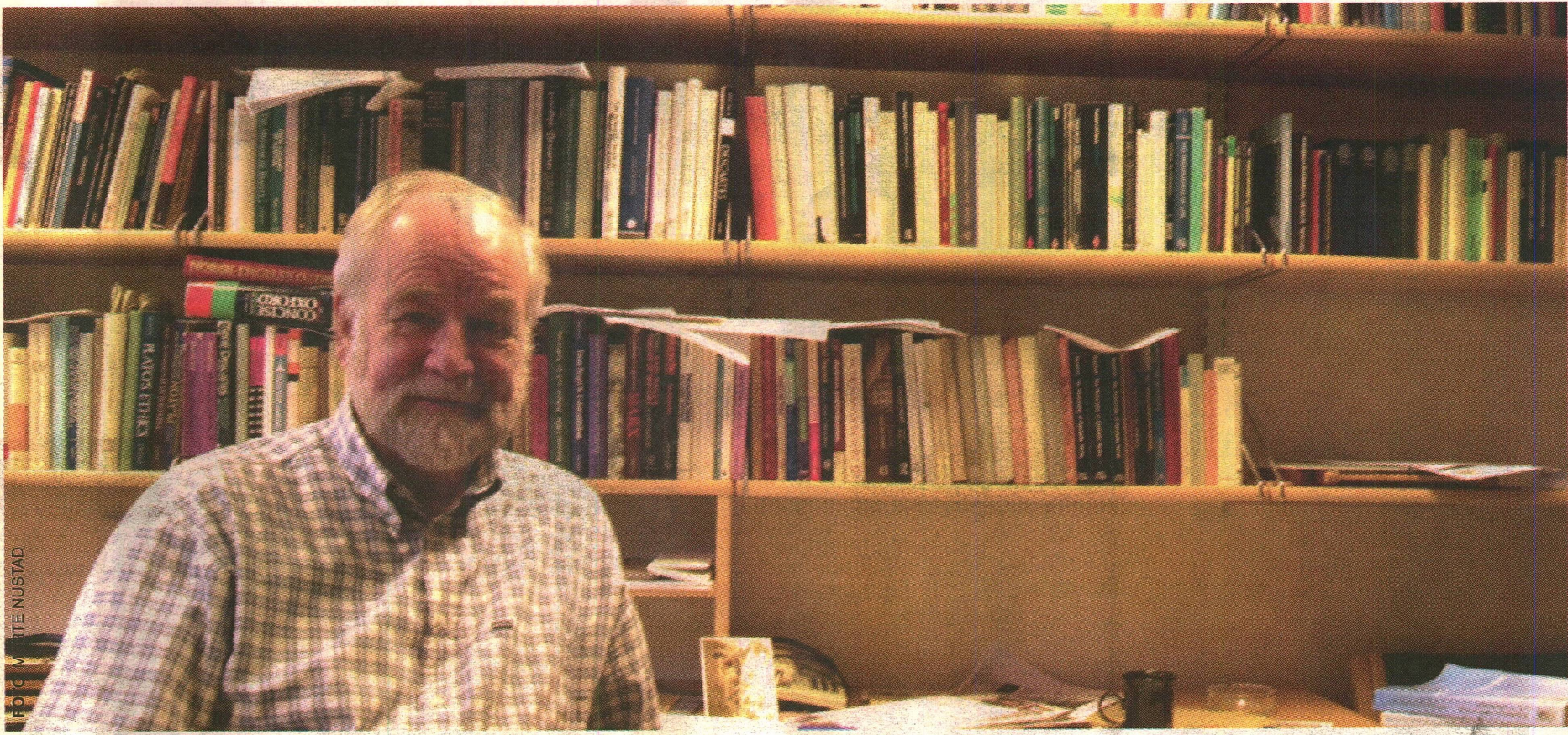
for at overgrep, som dødstrusler og vold mot studenter, vil øke i årene fremover. Uribes politiske program har hele tiden hatt et ensidig fokus på å løse konflikten gjennom militære midler, noe som ikke bare har rammet geriljaen, men også sivilbefolkningen. De frykter at den pågående fredsprosessen med de paramilitæregruppene vil føre til straffefritak for massakre og politiske drap, uten at den løser de strukturelle årsakene til konflikten.

Viktig rolle for Norge
Ana Paola Romero håper kontakten med norske studenter opprettholdes og videreutvikles, og peker på ulike måter norske studentorganisasjoner kan støtte den colombianske studentbevegelsen. -Vi trenger hjelp til å spre informasjon om det som skjer ved

colombianske universiteter, her har norske studentorganisasjoner en viktig rolle å spille, sier Ana Paola Romero. - Dessuten er det viktig at studenter og organisasjoner som jobber for demokrati og menneskerettigheter reagerer mot

den autoritære sikkerhetspolitikken som blir ført i Colombia i dag, som i praksis kriminaliserer lovlige organisasjoner og deres medlemmer, uten å bringe landet nærmere en varig fred, avslutter hun.

ØVERST: Menneskerettsansvarlig i ACEU, Diego Martinez.
OVER: Faksimile fra Utopia nr 4. Mars 2005

En morsom skrue

Atle Måseide mener Kants pliktetikkk kan forklares ved hjelp av Ølhallen.

TEKST JØRN NORMANN
PEDERSEN

Forventningene til Atle Måseide, kjent som en litt morsom skrue, var høye etter følgende svar på henvendelsen fra Utopias redaktør om hvorvidt vi kunne intervju Måseide mandag kl. 11 til denne Utopia-utgavens portrett:

Hoi, eg har, etter evne, sytt for at ingen næmingar som hungrar etter ånd og sanning, er å finne på kontoret mitt etter klokka 1100 i dag. Dei som evt. er der til dette tidspunktet, vil nok vite å forsvinne når pressa dukkar opp.
Atle M.

Det første han spør om i det Utopias journalist entrer døra, er hvorfor i alle dager vi vil ha et intervju med ham, men det er først etter å ha introdusert seg som førstehåndlanger i filosofi, eller førsteamanuensis om du vil. For å svare på spørsmålet, så tror jeg det vil være tilstrekkelig å ta en kikk på e-posten over.

Filosofi hele veien

Foruten å være opptatt av filosofi og særdeles brune puber, så har også Måseide engasjert

seg i debatter rundt konsekvensene av reformpedagogikken, blant annet gjennom innlegg i Aftenposten og diskusjoner som har versert i Dag og Tid og Klassekampen.

Måseides karriere innafor akademien begynte i 1972. I perioden 1978-81 underviste han i vitenskapsteori og etikk på sjukepleierlærerutdanninga. I 1982 fikk han et vikariat som førsteamanuensis i filosofi ved UiTø, som varte fram til 1986, da han ble fast ansatt. På spørsmålet om hva han arbeider med i dag, får vi et svar som i grunn avslører spørsmålets ledende karakter.

- Nei, det er vel ingen overraskelse at jeg arbeider med filosofi. Jeg har i grunn aldri spesialisert meg i noe, men har gjennom tidene arbeidet særlig innafor filosofihistorie, vitenskapshistorie og vitenskapsteori, etikk og kanskje særlig det filosofiske grunnlaget for pedagogikken. For øyeblikket sitter jeg og ruger på noe innafor vitenskapsfilosofi.

Fra reform til omsorg

- Ja, dette med debattene rundt pedagogikken du har engasjert deg i gjennom mange år; kan du fortelle litt mer om det?

- Det var vel i utgangspunktet motivert av at kunnskapsnivået i det norske utdanningsvesenet ikke akkurat har vært stigende de siste 30 årene. Det er særlig dette rundt reformpedagogikk som har opptatt meg, hvor jeg

mener deler av den har tippet over i omsorgspedagogikk. Når omsorgsvarianten tar overhånd, så blir det pedagogiske tilbudet for dårlig.

For de som ikke er klar over hva reformpedagogikk er, så er det en samlebetegnelse på de pedagogiske endringene i det norske utdanningsvesenet som har blitt innført særlig gjennom 80- og 90-tallet. Endringene kan i stor grad oppsummeres ved elevsentrering, svekket autoritet til læreren, økt individualisering i læringsopplegget og ansvar for egen læring gjennom egne metoder. Problemet slik Måseide identifiserer det, er at deler av reformpedagogikken har bikket over på gal side.

Myten om Ølhallen

- Det er et problem at fagsida av et fag dør vekk, til fordel for at det vektlegges at underviseren skal være "engasjert". Det hjelper lite om du som lærer i matematikk er flink til å hoppe rundt, men ikke kan regne. Det er mye derfor jeg har engasjert meg i debattene rundt dette, for å sette søkelys på hvilken rolle pedagogikken egentlig skal spille i forhold til utdanning og undervisning. Utopias utsendte journalist vil videre få bekreftet, eventuelt avkreftet, den gjengse oppfatning at Måseide er en fast kunde på en av Tromsøs kanskje bruneste bule, Ølhallen. Denne særdeles interessante utelas-

sen har vært brukt i en rekke forelesninger for å forklare filosofiske poenger og teorier. Så da lurer jeg jo selvfølgelig: Går Atle Måseide mye på Ølhallen? Etter å ha trukket på smilebåndet med påfølgende latter, kommer det overraskende svaret: Nei! Han har ikke vært der siden vinteren 1998, så vidt han husker.

- Jo, i eldre dager, når Ølhallen ikke hadde sitteplasser, bare ståplasser, så pleide vi nok å vanke litt der tidvis. Men etter hvert utviklet det seg en slags kultur om at folk fra Høyskolen, Universitetet og sjukehuset (som lå i de trakter før i tida), pleide å oppsøke Ølhallen. Det ble en slags måte å vise sosial status ovenfor Ølhallens urinnvånere på, noe jeg ikke synes noe særlig om. Jeg sluttet etter hvert å gå dit.

Uhøvelig halvliter

Etter at Måseide har forklart viktigheten av å ha slike ek-

sempler slik at folk husker de teoriene og ideene eksemplene skulle belyse, lurer jeg avslutningsvis på om Måseide har noen gode historier fra yngre tider i Ølhallens dager, og jo, det har han:

- Det var en gang jeg og en kollega hadde funnet for godt å ta en pils etter jobb, at vi gikk på Ølhallen. Når vi sto der med ei pils hver, så hadde jeg tilfeldigvis en rekke sårne transparenter som jeg brukte i forelesninger, med meg. Mens vi så gjennom disse, sto det en kar ved siden av oss, som for øvrig så ut som han hadde gått mye på Ølhallen. På en av disse plansjene var det bilde av et røntgenrør, hvorpå karen på nabobordet lener seg over til oss og utbryter: "Nei faen, det var en uhøvelig halvliter!" Utopia takker for seg og konkluderer med at ryktet om Måseide som en morsom skrue på lang vei kan bekreftes.

Lærerikt NOKUT-besøk

I løpet av heile forrige veke gjennomførte NOKUT si evaluering av kvalitetssikringssystemet ved UiTø. Rektor Jarle Aarbakke trur at NOKUT-evalueringa har vore ein positiv proses for UiTø.

- Det var ein god proses, og NOKUT gjorde ein grundig jobb. Mange studentar og tilsette har gitt uttrykk for at dei

syntes det var interessant og lærerikt å diskutera med NOKUT. Når det gjeld resultatet, håpar me at dette skal gå bra. Me blei lova ein rapport frå evalueringa etter nyttår, som skal fokusera på sterke og svake sider ved universitetet. Denne evalueringa kan identifiserast heilt ned på fakultets- og einingsnivå, seier Jarle Aarbakke i ein kommentar til Utopia.

VIL REDDE STUDIET: Nedleggelse av nautikkstudiet er et gedigent feiltrinn. Det akter Roger Hansen, Richard Johansen, Geir Havn og Jan Hugo Andersen fra NITO Studentene Tromsø å gjøre folket oppmerksom på.

Kjemper mot nautikknedleggelse

Studentene mener nedleggelsen av nautikkstudiet vil være ødeleggende for høgskolen i Tromsø, både sosialt og faglig.

TEKST THORALF FAGERTUN

Den gamle regjeringen har i sitt forslag til statsbudsjett ikke bevilget midler til videre drift av nautikkstudiet på Høgskolen i Tromsø (HiTos). Både studenter og ansatte ved høgskolen fortviler og stiller seg uforstående til nedleggelsesforslaget.

- Dette er en linje det har vært satset på. Det har blitt brukt tid og ressurser på å bygge den opp, og nå vil de legge den ned før man ser utbyttet av satsningen, sier Richard Johansen, styreleder for Norges Ingeniør Organisasjon (NITO) Studentene i Tromsø.

- Høgskolen har vært flink. De har investert i simulator, hentet ressurspersoner til faget og etter hvert bygd opp et solid faglig miljø, sier Geir Havn, styremedlem i samme forening. De understreker at de andre

linjene ved høgskolen drar nytte av kompetansen nautikkfaget genererer.

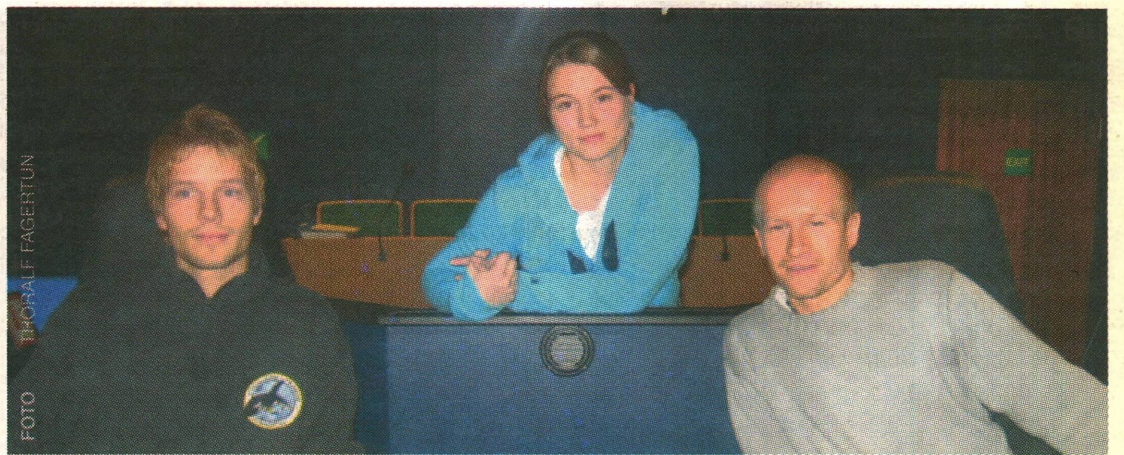
- Derfor går det også ut over de andre linjene hvis nautikk legges ned. Dessuten er nautikkstudentene viktig for det sosiale miljøet på høgskolen. Miljøet her er veldig, veldig bra, men det blir elendig hvis nautikk legges ned, mener Havn.

Unik utdanning

Nautikklinjen ved HiTos var inne i en vekstfase, da sjokkbekjeden om nedleggelse kom.

- Det skjer mye spennende. Høgskolen har fått i oppdrag å bygge opp et nordnorsk maritimt senter i samarbeid med næringslivet, universitetet og de videregående skolene. Skolen er dessuten i gang med å opprette en utvekslingsavtale med et universitet i Tyrkia, slik at studenter derfra vil komme til Tromsø for å få utdanning, forteller Johansen.

- Vi er dessuten den eneste utdanningsinstitusjonen i Norge som utdanner ingeniører innenfor nautikk. De andre høgskolene tilbyr bare en bachelorgrad. I tillegg er det

BEST I LANDET: Tor Anders Veabø, Elisabeth Krøtø og Ronny Ludvigsen går sisteåret på nautikk. Ferdig utdannet er de meget attraktive på arbeidsmarkedet.

mulig å få et halvt års påbygningsstudium i maritim arktis, en spesialutdannelse opp mot forholdene i nordområdene. Å legge ned dette studiet er stikk i strid med signalene fra næringslivet, som understreker at nordområdene er et satsningsområde. Nedleggelse betyr ikke bare at Tromsø mister nautikkfaget, det betyr at hele Nord-Norge mister sitt eneste maritime utdanningstilbud.

Konkurransefortrinn

NITO Studentene påpeker at

nautikkstudenter som uteksamineres fra HiTos er attraktive for næringslivet.

- Kvaliteten på utdannelsen er bra og studentene er ettertraktet. Dessuten er behovet for fagfolk i næringen stort.

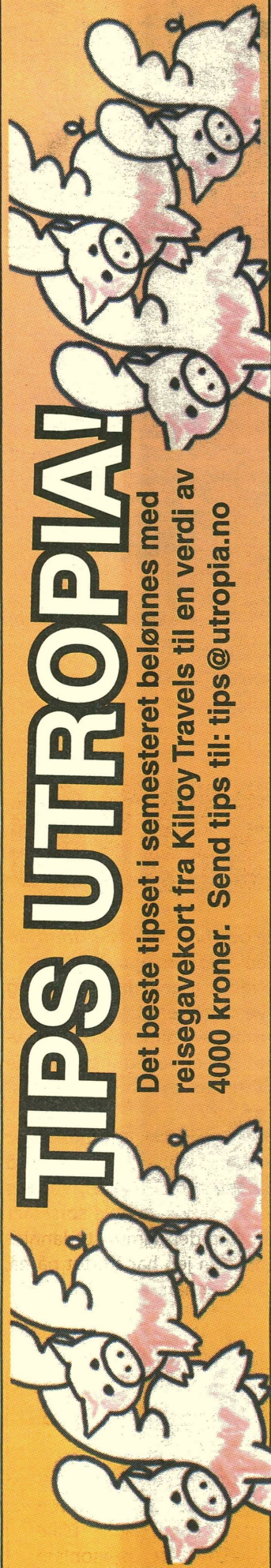
Elisabeth Krøtø er en av drøyt 50 studenter ved nautikkstudiet. Hun har nylig vært ute i praksis og bekrefter Johansens påstand.

- Skolene i Ålesund og Vestfold er sikkert gode skoler, men de tilbyr bare en light-versjon av studiet i Tromsø. Vi er mye be-

dre i forhold til det teoretiske. Når vi er ute i praksis merkes det veldig godt.

Krøtø forteller at miljøet på nautikkstudiet spesielt, og HiTos generelt, er så bra at verken studenter eller ansatte har hatt behov for å ta kontakt med departementet.

- Men Vestfold har drevet lobbyvirksomhet og det er nok hovedårsaken til at de består og vi blir lagt ned. Vår faglige kompetanse er langt bedre enn deres.

Reisebyrået
for studenter!

KILROY
travels

UTROP

INNLEGG TIL UTROP KAN LEGGES PÅ UTROPIAS
HJEMMESIDE WWW.UTROPIA.NO ELLER SENDES
SOM EPOST TIL REDAKTOR@UTROPIA.NO.

Gjennomstrømming, studiereform og konsekvensar

MASTER

Siste Utropia fokuserte på at mange av studentane som starta opp på mastergradsprogram ikkje gjennomførte på normert tid. Verst var stoda på SV-fakultetet, og problemet var særleg knytt til arbeidet med masteravhandlinga.

Prisverdig intitiativ

I det gamle hovudfaget var det svært mange som starta opp på studiet utan å fullføre, og reforma skulle betre dette. På historie er tendensen klår. Samanlikna med før har gjennomføringsprosenten betra seg (45 % har fullført). Før reforma var det nesten ingen som gjennomførte på normert tid, no er sjansen altså om lag 50/50. Fleirtalet av etternølarane vil levere semestret etter fristen. Vi slår oss ikkje til ro med det, og arbeider saman med studentane for å betre stoda.

Ulike tradisjonar

Ulike fag har ulike tradisjonar som det vil ta tid å endre. Kan ein skrenke inn på feltarbeid og kjeldestudier fordi det forsinkar? Korleis vil det svekke forskar-rekrutteringa for mange fag? Andre har tradisjonelt større avhandlingar. I humaniora og samfunnsfag har oppgåvene vore mellom 140 - 200 sider (70-90 studiepoeng). Andre hadde kortare og mindre omfattande oppgåver, nede i 30 studiepoeng. Det vil derfor ta tid før ein får ein felles stan-

dard med 70-100 (60 studiepoeng), og kanskje vil ein aldri få det.

Mange dilemma

Andre dilemma er: Kor stor fridom skal studentane ha til å velje og utforme sine egne prosjekt? Kor strenge skal institutta vere når det gjeld innleveringsfristar? Korleis tar ein høgde for skiljet mellom heiltidsstudentar og deltidsstudentar? Er opptakskvaliteten god nok på dei som får starte på mastergraden? Kor tett skal rettleiar og institutt følgje opp studentane? Frå studenthald må ein også vere opne for å sjå desse utfordringane, og samstundes vere medvite konsekvensane for den akademiske fellesskapen.

Fridom eller tvang?

Institutt for historie har praktisert ei mild påverking av mastergradsstudentane når det gjeld val av problemstilling på masteroppgåva. Studentane får framlegg til problemstillingar frå aktuelle rettleiarar, men må ikkje velje dei. Det kan gje betre gjennomføringsprosent ved sterkare styring av emneval, og at ein pensar studentane sterkare inn mot fellesprosjekt. Då må studentane samstundes vere klåre over konsekvensane. Likeins kan ein drive obligatorisk mastergradsundervisning tett knytt til avhandlinga. Men det gjev studentar utan brei fagleg plattform etter endt grad.

Bastante fristar?

Institutt for biologi har tøffe innleveringsfristar, medan SV-fakultetet avviste det. At det gjev nær full gjennomføring på biologi er interessant. Kanskje er det vegen å gå for institutt med låg gjennomføring? I studentevalueringa vår er slike moment framheva. Studentane vil at instituttet iverkset "skremselspropaganda". Når det ikkje er ein endeleg frist, trekkjer fleire seg frå eksamen på grunn av "frykt for dårlig karakter". Mangelen på innleveringsfrist fører til speulasjonar. Det er uheldig når ein veit at studentane vil vere konkurranter på ein stipendiatmarknad seinare. Skal ein lønne dei som ikkje leverer innan fristen, når dei brukte ekstra tid for å få betre karakter? Ein av studentane som leverte til fristen ville at instituttet skulle "sette faste grenser", slik andre institutt gjorde.

Master på billigsal

På den andre sida må det aldri bli slik at ein skal ha folk gjennom systemet for ein kvar pris. Vi har hørt forteljingar om studieløp på tre semester med toppkarakter. Biologane får òg svært gode karakterar, men det bør ikkje utvikle seg ulike karaktertradisjonar ved ulike fag. Det kan føre til vridning i studieval, så vel som forsinka innlevering der kvalitetskrav blir halde høgt. Mastergraden skal ikkje seljast på billigsal.

Heiltids-, deltid- og fjernstudenten

Vi har svært differensierte studentgrupper på SV-fakultetet. Mange studerer på distanse, nokre er heiltidsstudentar medan atter andre møter sporadisk til undervisning/rettleiing. Det skaper organisatoriske vanskar, og gjev at ikkje alle skal gjennomføre på normert tid. Studiet skal ta to år på heiltid, og er du ikkje heiltidsstudent skal det ta lengre tid. Skal ein derfor krevje at studentane må vere heiltidsstudentar, og be om obligatorisk oppmøte til undervisning?

Tett oppfølging

Sterkere oppfølging av studentane vil føre til betre gjennomstrømming. Her har ein også sett at noko kan gjørast, men det avheng sjølvstøtt av administrativ kapasitet i programma så vel som rettleiarane si prioritering av administrative plikter sett opp mot tid til eiga forskning og undervisning. Alle veit at ei tettare oppfølging krev meir tid og ressursar, og at det ikkje har følgd reforma. Ser ein på suksessoppskriftene for god gjennomstrømming, så seier dei klårt at organiseringa av studiet er avgjørande. Ein av dei som lukkast gjorde det likevel klårt, at "allikevel er det i bunn og grunn avhengig av studentene selv".

STEINAR AAS
KONTORSJEF, INSTITUTT FOR
HISTORIE

Cogito ergo sum. Hva så? Og hva nå?

EX.PHIL

Examen philosophicum skal gjøre studentene bevisste på vitenskapsteori, etikk og filosofi. Men, jeg neppe den eneste som opplevde at det gikk ut på å lære om en rekke gamle menn - stort sett menn - fra Europa som grubler over om vi eksisterer eller ikke. I tillegg lærer man en lek med bokstavene p og q, får høyere studielån og gir noen norske filosofer roy-

alties på lærebøkene. Hvilken betydning har det for oss at Platon mente at den egentlige verden er en idéverden som vår bare er en kopi av - så lenge vi uansett må innrette våre liv etter at verden er virkelig?

Fra spøk til alvor: Ex.phil. skal bidra til vidsyn og til å gjøre studentene etisk bevisste. Det kan trenge for å holde oss realister i ørene, siden vi er glade i å pumpe olje og mikse gener. Juks i vitenskapen er dessuten

godt dokumentert i både myke og harde fag.

Professor Viggo Rossvær fortjener derfor støtte for ønsket om å integrere vitenskapsteori og etikk i de ordinære fagene. Vi trenger mindre pugg av gamle menns grublerier over spørsmål som vitenskapen for en stor del har svaret på - og mer om praktisk erkjennelse, vitenskapsteori, moral og etikk. I dette bør man også ta opp samfunnsproblemer og politisk filosofi. Det siste er i dag nesten fraværende, men i disse

mullah-tider angår det oss mye mer enn Leibnitz' monadeori.

Petter Nafstad hevder at 81% av overføringene til filosofisk institutt forsvinner hvis ex.phil. blir borte som eget fag. Synd for filosofene, men hvorfor skal resten av studentene indirekte subsidiere elfenbenstårnet deres?

KARSTEN EIG
STIPENDIAT, INSTITUTT FOR
GEOLOGI

TEGNER SAMISK KULTUR: Sørsamiske Mattis Danielsen ønsker å kombinere tegnehobbyen med arkeologifaget.

Kunstnerisk sørsame

NIERRADAKTI

Mattis Danielsen tilhører en minoritet i minoriteten. At han i tillegg studerer arkeologi og er ivrig med tegneblyanten, gjør ham ikke mindre unik.

TEKST: PAUL BENDIKK JÄMA

Den sørsamiske befolkningen er bosatt fra søndre deler av Saltfjellet til nordre deler av Hedmark. Sørsamisk språk er et utrydningstruet språk, og man tror det bare er omlag 500 personer som bruker det i dagligtale, i kombinasjon med norsk. De fleste sørsamene har en tilknytning til reindriften og det er få som tar høyere utdanning. Her har vi møtt et unntak. Mattis Danielsen (28) er en av få sørsamer som studerer arkeologi. Han ønsket seg til Tromsø fordi han hadde hørt at universitetet hadde høy standard med fokus på arktiske forhold og samisk forskning.

- I tillegg har Tromsø et bra samisk studentmiljø med egen samisk studentorganisasjon, sier han.

Mattis kommer fra en reindrifts-

familie på Røros i Sør-Trøndelag. Etter seks år i forsvaret satte den allsidige 28-åringen seg på skolebenken. Det er arkeolog han ønsker å bli.

- Da jeg bestemte meg for ikke å ta over reinflokken til faren min var ikke valget så vanskelig. Jeg har alltid hatt interessert av å se på gamle fortidsminner og tufter. Jeg syntes det var ganske spennende å studere, og å leve seg inn i hvordan ting var i eldre tider.

Fin erfaring fra forsvaret

Etter at han var ferdig med den grunnleggende utdanningen i Forsvaret jobbet han på Hysnes Fort på Fossen og på Værnes i Luftforsvaret. Han har gode minner fra den tiden.

- Jeg legger aldri skjul på at jeg er same. Det er viktig å synliggjøre også den sørsamiske befolkningen.

Mange av soldatene syntes det var kult at han torde å stå frem på den måten, og det var aldri noen som kom med nedsettende bemerkninger.

- Det kan vel tenkes at de ikke torde det, da jeg var en overordnet. Jeg husker at det var mange, både befal og soldater,

som hadde helt andre forestillinger om hva en same er. Gjerner en kortvokst person med Kautokeino-koft og masse rein, som bor i jordhytte langt ute på finnmarksvidda og med nordnorsk dialekt. Egentlig en ganske komisk forestilling, synes han.

Illustratør

Mattis fikk tidlig interesse for tegning. Han tegnet mye på videregående, noe han selv hevder gikk utover det faglige. I 1994 illustrerte han en sørsamisk kalender. Det var hans før-

ste utgivelse. Siden da har han tegnet litt her og der før han i fjor ble engasjert til å illustrere sørsamiske lærebøker (Samestamma). Det var en omfattende jobb med over 60 illustrasjoner. Motivene han tegner er basert på sørsamisk kultur, særlig reindriften. Han bruker naturen som inspirasjon.

- Jeg synes det er motiverende når jeg får gode tilbakemeldinger og det har jeg fått både titt og ofte.

I fremtiden ønsker Mattis å kombinere arkeologifaget med sin tegnehobby. På landsbasis

er det bare fire eller fem arkeologer som gjør det.

- Ved å tegne det jeg ser og eventuelt registrerer, får faget en annen dimensjon. Jeg synes det er veldig inspirerende å lese fagbøker med slike illustrasjoner.

- Det utdannes få arkeologer med sørsamisk bakgrunn. Med unntak av to stykker, vet jeg ikke om noen andre sørsamer som har den samme utdanningen som jeg har startet på nå, avslutter han.

NOEN Å SNAKKE MED?

Studentenes sosialtjeneste er et rådgivingskontor hvor du kan komme til individuelle samtaler om ulike studiemessige, sosiale eller personlige forhold – eller delta i en av våre grupper/kurs. Du kan også få info om studenters rettigheter i forbindelse med trygd, sosiale rettigheter, fastlegeordning, psykolog og helsefond etc.

Hvor: I kjelleren på SV- FAK bygget (egen inngang ved busstoppet)

Treffetid: kl. 10.00 – 15.00 hver dag.

ÅPEN TIME hver dag kl. 13.00 – 14.00 uten timebestilling på forhånd.

Ekspedisjonen tlf: 776 49050

Epost: sosialtjenesten@sito.uit.no

I Hålogaland teater kjenner man seg som i ett professorhode: Man vet aldri hva slags ting man finner der.

Gud er død! Hilsen Nietzsche

Det er du også

– **Oraklet.**

*Kjære orakel, hva skjer når jeg dør?
Hilsen André.*

Kjære André. Da blir det folke fest, i himmelen!

– **Orakelet**

Kjære orakel det begynner å bli veldig mørkt, hvem skrudde av lyset? Vennlig hilsen mørkeredd Nordlending.

Hei Nordlending! Det var gud.

– **Orakelet**

Hei oraklet. Jeg er kristen. Mine venner er det ikke. Kommer de til helvete? Jeg vil jo ikke være i himmelen alene! Hilsen sosialt anlagt søring.

Hei Anlagt, det skal du ikke være redd for. Det er litt det samme konseptet som foreldre truer med husarrest eller inndragelse av uke penger. Trusler som ikke blir satt ut i praksis.

– **Orakelet**

Kjære Orakel. Hvilken trosretning anbefaler du? Jeg liker lange turer i skog og mark. Hilsen Therri.

Hei Therri. Det er opplagt at gutta på skauen har tatt kvinnen. Lag på lag med kjekke gutter og kjerne-sunne jenter beveger seg inne og ute på både skog, mark og i lags-hus. Det er opplagt at hun trives i festlig lag. Troen er som løken. Det ligger alltid noe helt innerst.

– **Orakelet**

Kjære orakel. Kan man importere odelsgutter fra Drammen? Hilsen Verpesyk Sykesøster.

Hei Verpesyk. Ja, det kan man. Dessverre kan jeg ikke formidle i dette forumet hvordan det går til.

– **Orakelet**

Kjære orakel. Bør jeg klippe dreadlocks mine? Hilsen grungemaster Geir.

Hei Geir. Nei.

– **Orakelet**

Er bedheadlook akseptabelt i 2005, om du ikke er med i reklame for hårspray?

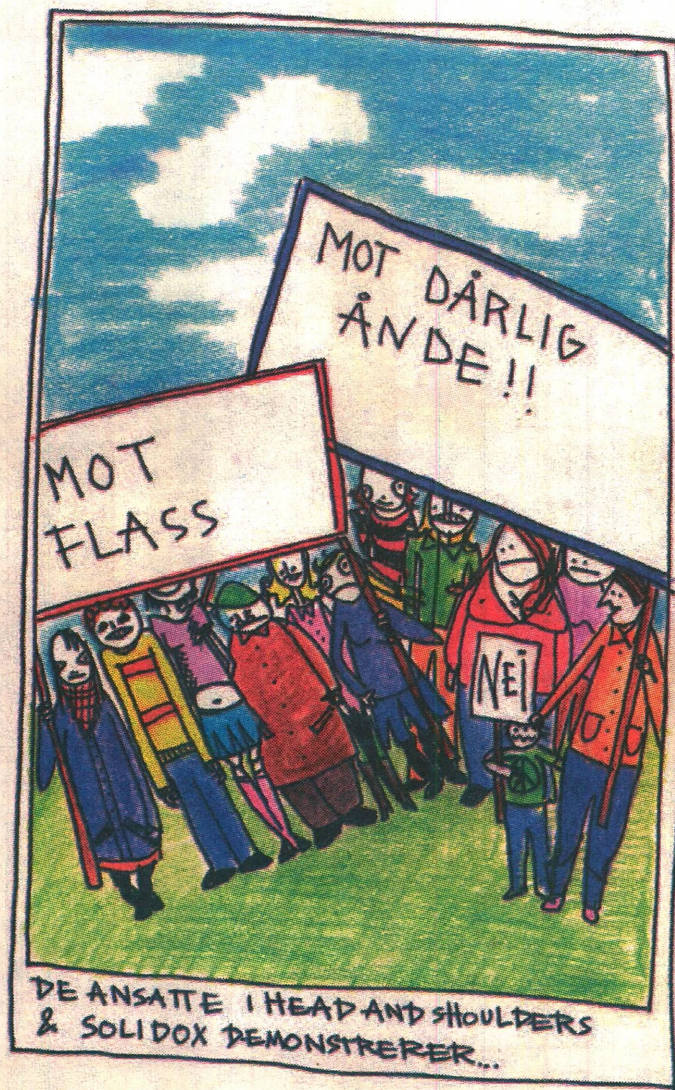
Nei. Anlegg heller dreads. Da tror folk du er en kosmopolitt og globetrotter. Statusen øker proporsjonalt med lengden på håret og minkende antall lokker.

– **Orakelet**

Glansbildet

Tegneserie

Hørt på desken

-Oi, har vi reine koppa i dag?

Hørt på Lampehuset

- Hælvette, e det jul snart?

Utopia om 5 år

Journalistene i Utopia har gått ut i streik etter at nok en forhandling om arbeidsmiljøet har falt død til jorden.

- Vi e kald og mugg forgifta, det e alt æ ønske å si om saken på det nåværende tidspunkt, sier streikeleder Therri Lidborg.

Hørt på prøverom

- Vist æ slanke mæ kan æ presse mæ inn i denne kjolen til julebordet!

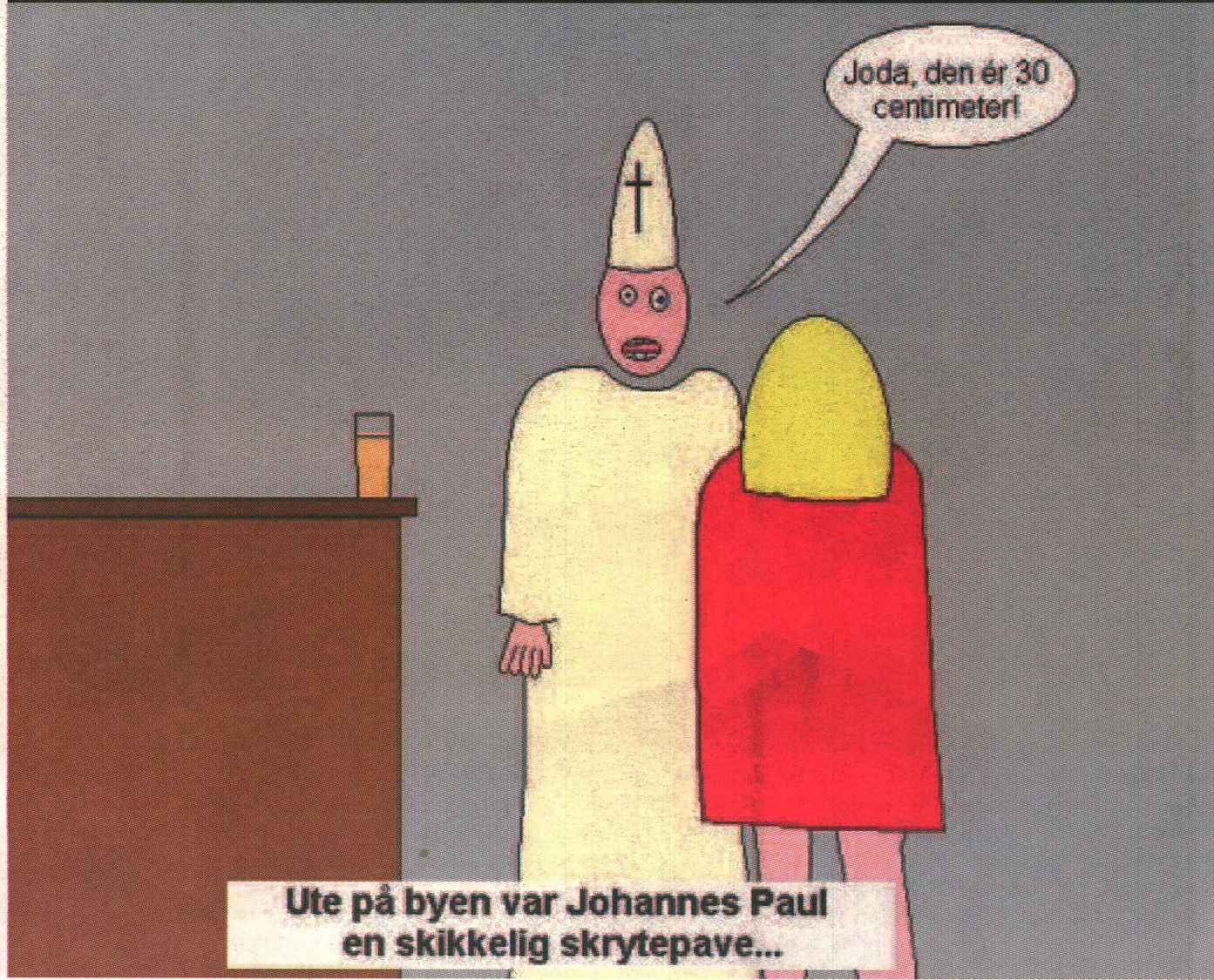
- Ka skjedde med den fine du hadde i fjor?

- Den revna etter middagen...

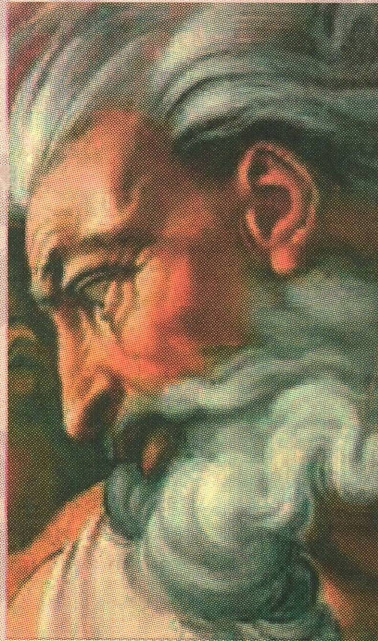
- Kosn klarte du det?

- Æ hadde slanka mæ førr å komme inn i det, men etter alt-du-kan-spise-førr-100 kronebuffeen, sprakk den etter dessertn...

Manøvers meningsløse malerier

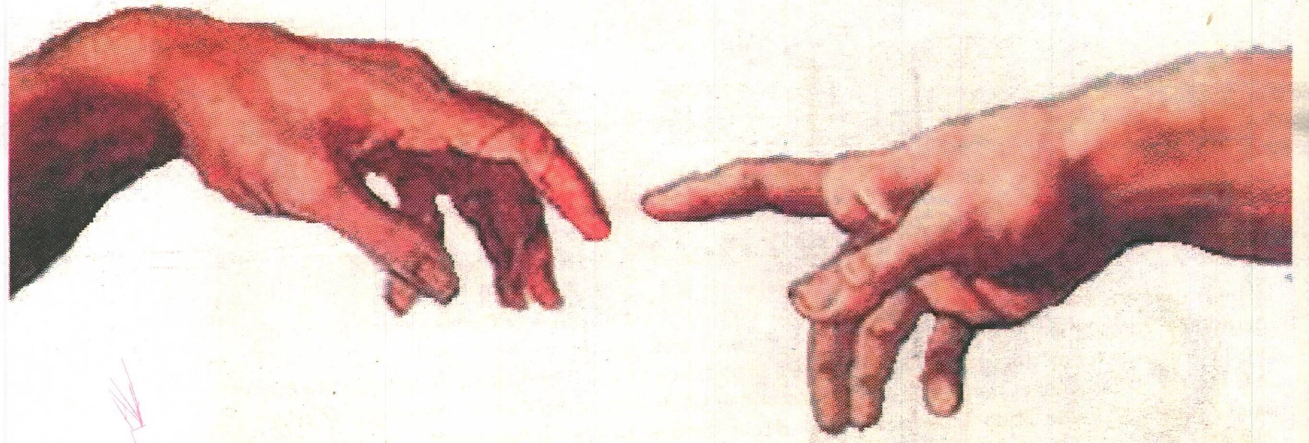

Sitatet

"Men av treet som gir kunnskap om godt og ondt skal dere ikke spise: For den dagen dere spiser av det skal dere visselig dø."

- **Gud**

Fem i klemma

Hva har Gud gjort for deg i det siste?

Marita Hansen
Studerer kunstvitenskap
Det var et vanskelig spørsmål. Lurer litt på hvor han har vært den siste tida, hva katastrofer osv angår? Jeg føler ikke at Gud har gjort så mye for meg i det siste.

Antal Csipa
Er Orakel, men studerer dok.vit
Masse! I går var jeg så nervøs, skulle være ordstyrer på internasjonalt seminar på kulturhuset, og heldigvis kom det noen, og det gikk bra. Det takker jeg Gud for.

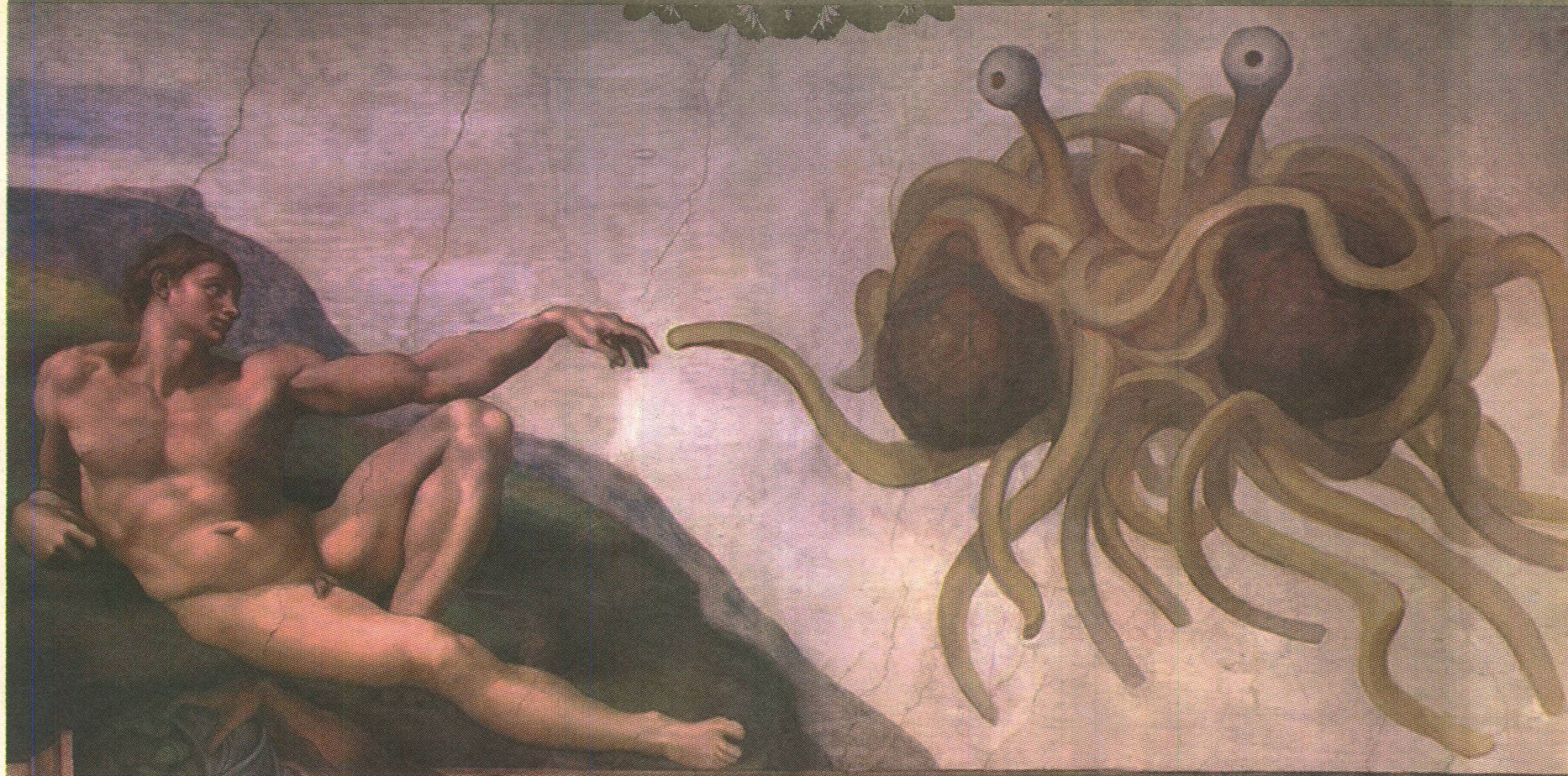
Kirsten Reinert Hustad
Studerer jus
Gud? Hmm, vanskelig spørsmål. Gud Gud Gud. Jeg er ny i byen! Jeg kommer fra Trondheim egentlig. Gud Gud Gud. Hmm, nei jeg vet sannelig ikke. Takk hei.

Kenneth Skaldebø
Studerer arkeologi
Ingen ting, eller veldig lite. Han har ikke tatt oppvasken min, for det gjør spanjolen i huset mitt. Kan du ikke heller intervjuer han fyren ved siden av meg? (peker)

Lene Dyngeland
Studerer arkeologi
Tror ikke han har gjort så veldig mye. Jeg holder på å bli syk, det er derfor jeg ikke er på forelesning. Han har kanskje fått meg opp hit til Tromsø? Gudene vet.

monsterisme I den amerikanske skolen har tilhengerne av Intelligent Design og evolusjonsteorien nå fått konkurranse av den relativt nye sekten *Church of the Flying Spaghetti Monster*. Organisasjonens mål er å få innpass i skolesystemet med sine teorier om universets opprinnelse, som i følge sekten er skapt av *The Flying Spaghetti Monster*, som arbeider

gjennom sin *Noodly Appendage*. I hovedsak er sekten best egnet for mennesker som liker å kle seg i piratklær, da dette er sektens offisielle kleskode.

Grunnleggeren av denne noe smale retningen heter Bobby Henderson, en 24 år gammel fysikkstudent, som nok ikke kan sies å være spesielt religiøs anlagt. Hans hovedpoeng er at Intel-

ligent Design-teoriene ikke har noe med vitenskap å gjøre, og av den grunn ikke bør undervises i det amerikanske skolesystemet som et reelt alternativ til evolusjonen. Han har derfor sendt et brev til skolemyndighetene i Kansas der han argumenterer kraftig for at *Flying Spaghetti Monsterism* blir undervist i naturfagstimene, og har i brevet blant

annet vedlagt en graf over sammenhengen mellom det synkende antall pirater og økende antall naturkatastrofer for å bygge opp under sine teorier. På hjemmesiden kan man selvsagt få kjøpt masse artige effekter og lære mer om monsterismen.

[HTTP://WWW.VENGANZA.ORG/](http://www.venganza.org/)

Beck's und Byråratie, Bitte

Liebe Grüsse aus Berlin! Det går overraskende bra å navigere i storbyen, selv for meg som pleier å gå meg bort i Tromsø med jevne mellomrom. Det har vært litt verre å venne seg av med å skulle få med seg alt som skjer, men etter to dager var det bare å gi opp. Siden har jeg benyttet anledningen til å ikke se Gluecifer, Hellacopters, Chemical Brothers, Motörhead, White Stripes, Robbie Williams, og Bob Dylan. Blant andre. Stort kulturtilbud finnes det imidlertid i alle storbyer, så hva har Berlin som London og Paris ikke har?

18 % arbeidsledighet, en tom bykasse, byggarbeider overalt og 3,5 millioner innbyggere fordelt på en ren, pen og vestlig og en russisk-grønlandsk utseende østlig del, for eksempel. Det blir spesielle forhold av sånt. I min gate, som ligger like sør for det som før til og med kommunistene tok til vett het Stanlinallee, varsler en plakat at det blir klassekrig nå som Angela Merkel er blitt kanslerin. Anarkistpartiet DAAD kunne, hvis man skal dømme ut ifra gatebildet, fått en god del stemmer ved valget nylig om ikke hovedslagordet deres i valgkampen hadde vært "Kast stemmen i søpla". Lonely Planet påstår at det finnes en del farlige nynazister her, men jeg har ikke sett noen. Det er i det hele tatt mennesker av alle slag her, men trygt og rolig - selvfølgelig med forbehold om at en væpna revolusjon kanskje er på trappene.

Berlin er selvfølgelig tysk, og det tyske byråkratiet er ikke oppskrytt. Jeg har lenge lidd av skjema- og fristefobi, og et semester i Tyskland virket som en fin måte å tvinge meg selv til å bli voksen og i stand til å ta vare på papirark på. En kjapp opptelling viser at jeg til nå har overlevd 22 søknader, bekreftelser, skjemaer og andre viktige papirer. Ikke tro at du er i mål når du er kommet hit, høydepunktet er den store immatrikulasjonen ved universitetet. Kort fortalt: Du må ha med to skjemaer fra Meldebehörde (et bykontor der det tar fra en til fire timer å si hvor du bor og hvem du er for en), to brev fra Humboldt Universität (de er skrevet på data, så jeg skulle tro det var registrert et sted at de har invitert meg til å studere her, men nei, det må jeg jammen dokumentere), skjema fra Krankenkasse (vis fram E111 kortet og få et nytt skjema, dette sysselsetter en hyggelig mann), pass (greit nok det), finansieringsbevis (hadde jeg ikke, for jeg hadde hørt rykter om at det ordnet seg for oss vestlige, og det gjorde det) og kvittering på betalt semesteravgift (vis fram pass og et rosa skjema i kasse, betal 182,65 euro, få kvittering, bli immatrikulert, få nytt skjema, gå tilbake til kasse, vis nytt skjema og pass, og få tilbake 110 euro) – og enda klarer de bare å sysselsette 82 % av befolkningen. Altså, alt dette skal med, pluss en god bok for å korte ned ventetiden.

(Men ikke la dere skremme, pakk sekken og kom hit, for det er her det skjer. Hva som skjer er jeg ikke helt sikker på ennå, men at det skjer i Berlin er det er ingen tvil om.)

Hjertelig hilsen Kristin

Utopia

Universitetet i Tromsø

Hovedgården

9037 Tromsø

THE LEGEND OF ZORRO (2005)
REGI: MARTIN CAMPBELL
I ROLLENE: ANTONIO BANDERAS, CATHERINE ZETA-JONES

Søta Jones

film Så er han tilbake. Den maskerte heltene Zorro. Årstallet er 1850. Siden forrige gang vi møtte Zorro på kinolerretet er det gått ti år. California er gått fra å være en meksikansk provins til å bli en ny amerikansk delstat. Zorro's alter ego, Don Alejandro de la Vega (Banderas) er blitt skilt fra Elena (Zeta-Jones). Hans kjære Elena blir i stedet kurtisert av den sleipe Armand, som både er skurk, ekkel og ikke minst fransk. En fransk skurk med planer om å ødelegge for hele Amerika. Verre kan det jo nesten ikke bli.

Skal man i det hele tatt ha noen glede av filmen må man totalt legge fra seg alt av det man eventuelt skulle ha av historiekunnskaper. (Begynner man å spekulere på hvordan en skillsmisse kunne gå så fort for seg i 1850, det absurde i at Elena overtar ansvaret for sønnen Joaquin like lett som om det skulle vært i et hvilket som helst sosialdemokrati og ikke minst det faktum at California i virkeligheten ble røvet av amerikanske myndigheter fra Mexico, så er jo filmen dødfødt fra første øyeblikk.) Den er historisk søppel.

Men hvis man holder seg til det jeg me-

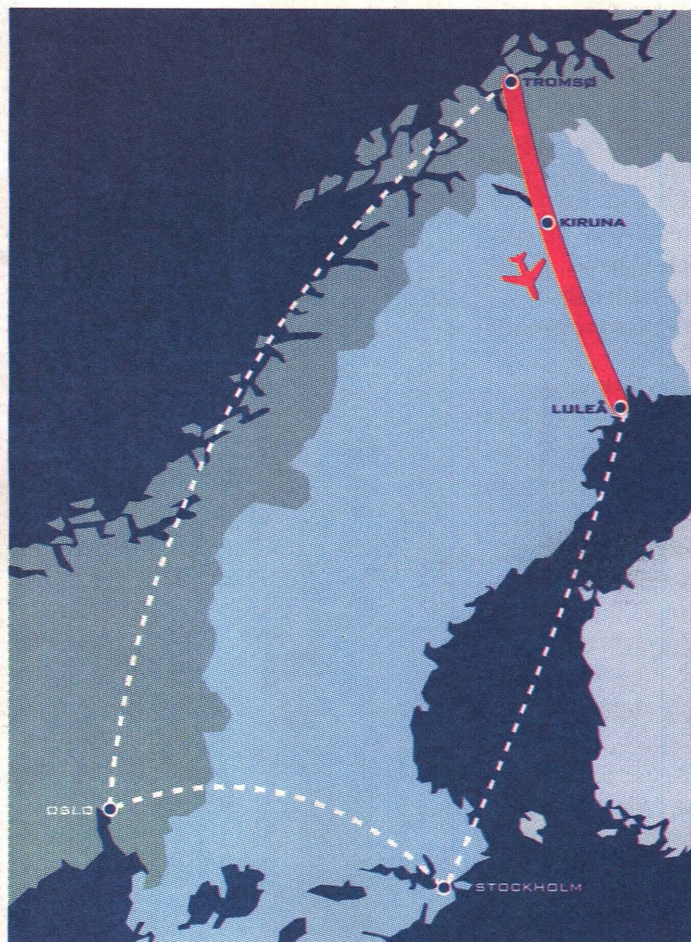
ner er vesentlig, nemlig actionscenene, er den faktisk ikke så ille. Dette er klassisk helteaction etter gammelt merke. Og selvfølgelig er Catherine Zeta-Jones like strålende vakker som før, og en bevegelse både som skuespiller og fekter. Likevel må jeg si at sammenlignet med

forrige Zorro-film, så mangler denne to vesentlige ting: Et godt manus og Sir Anthony Hopkins. Men hva kan man forvente? Antonio Banderas overspiller som vanlig, men det er vi jo nesten vant til fra den kanten.

Denne filmen kommer garantert ikke

til å vinne noen Oscar, men gode actionscener og Zeta-Jones i toppform er god nok grunn nok alene til å gå og se denne filmen.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

90 MIN
TROMSØ · KIRUNA · LULEÅ

STUDENTPRISER:

Tromsø-Luleå: kr 800

Tromsø-Kiruna: kr 500

barents AirLink
TROMSØ · KIRUNA · LULEÅ

BILLETTBESTILLING
Se www.barentsairlink.no
eller ta kontakt med ditt reisebyrå

Norsk kalotteflyg flyr ruten på oppdrag fra Barents AirLink.

CORPSE BRIDE
TIM BURTON
 MED: JOHNNY DEPP, HELENA BONHAM
 CARTER, CRISTOPHER LEE

Makaber kjærlighet

film Vi har så vidt kommet oss etter en overdose med sjokolade, før Tim er

tilbake på lerretet med nok en godbit. Denne gangen er vi tilbake til det animerte formatet, og fra første sekund er det ingen tvil om at vi har beveget oss godt over i Burtons territorium, ikke så veldig langt fra der *A Nightmare Before Christmas* landet, og settingen er da heller ikke ulik.

Victors nyrike foreldre har arrangert et bryllup med Victoria, datter i en blakk adelsfamilie, og disse omstendighetene til tross, forelsker de seg umiddelbart. Dessverre knoter ting seg til, og det top- per seg når Victor kommer i skade for å gifte seg med en allerede delvis kom- postert brud.

Plottet er ganske absurd, men likevel svært lettfordøyelig takket være den Burtonske atmosfæren. Makaber hu- mor, karikerte figurer og et lass med vittige referanser til diverse andre film- klassikere gjør filmen til en fornøyetlig opplevelse. Av skuespillerne som gir stemme til karakterene, er det kanskje Christopher Lee som gir en liten ekstra dimensjon til sin figur, men Depp skuf- fer jo heller aldri.

Det er selvfølgelig Danny Elfman som står bak musikken, og det er gitt en del plass til musikalnumre underveis. Selv om slike innslag nærmest er påkrevd i dette formatet, synes jeg det kan bli litt

vel mye gnåling, men soundtracket el- lers er det lite eller ingenting å utsette på. *Corpse Bride* skuffer ikke, men gir neppe varige mèn.

ANDREAS MYRVOLD

**WALLACE OG GROMIT OG VARULVKANINENS
 FORBANNELSE**
 REGI: NICK PARK/STEVE BOX
 DREAMWORKS (2005)

Grønnsakshorror

film Heltene i modelleire kjent fra en rekke kortfilmer, dukker endelig opp i sin første helaftens animasjonsfilm, og de gjør det på en meget overbevisende måte. For de av dere som ikke kjenner Wallace og Gromit fra før, så er Wallace en noget eksentrisk oppfinner som dig- ger ost, og Gromit er hans meget lojale og ganske så kloke hund. De bor i et hus fullt av dingser, oppfinnelser og innret- ninger i en liten landsby i England. Historien er en variant av den klassis- ke varulvmyten, men med elementer hentet fra mange andre ulike sjangre. Den årlige kåringen av høstens største

grønnsaker står for døren i landsbyen og Wallace og Gromit har slått seg opp som skadedyrfjernere. Deres selskap "Anti-Pesto S.W.A.T. Team" har de fleste av innbyggerne som kunder og roses for sin håndtering av et stadig økende kaninproblem. Et problem som etter hvert slår over i god gammel horror.

I tillegg til at filmen er særdeles vellaget og elegant, så er den også meget under- holdende. Humoren er lun og britisk og filmen fungerer på flere ulike nivå slik at både barn og voksne får sitt. Alt fra ord- spill og slapstick til finurlige referanser og henvisninger. Sjarmen i animasjonen er fra første stund slående og de mange oppfinnelsene og tekniske påfunnene tangerer Reodor Felgen i originalitet og vittighet.

Ren underholdning er det likevel ikke, for mellom biljaktene, fellene og opp- finnelsene tas det opp både dagsaktu- elle moralske temaer og mer klassiske verdivalg. Men filmen er først og fremst elegant, morsom og underholdende og liker du animasjon, så ta et besøk!

CLEMET ASKHEIM

MINE HUS OG HOTELLER
BRENNER
ARNE ØSTRING
CAPPELEN, 2005

Ikke akkurat brennhett

diktsamling Mine hus og hoteller

ARNE SVINGEN
PØBELKOMITEEN
DAMM

Grorud-pøbler

bok Det treffende navnet *Pøbelkomiteen* er navnet på Arne Svingens siste, dels biografiske og dels skjønnlitterære roman. Vi møter Are (Arne), som en dag får en SMS fra Steinar Grimstad. Steinar

DET FORNYBARE MENNESKET. STAMCELLER OG JAKTEN PÅ EVIG LIV.
BJØRN VASSNES
CAPPELEN FORLAG

Ukritisk og futuristisk om stamceller

Stamcelleforskning har vært ett av våre viktigste politiske stridstemaer innafor medisinsk forskning i flere år. I følge forfatteren av *Det fornybare mennesket*, Bjørn Vassnes, har verden aldri vært mer splitta i sin holdning til vitenskap. Vassnes kan ha helt rett i det, men *Det*

SIMONE DE BEAUVOIR
AMERIKA FRA DAG TIL DAG
OVERSETTELSE: BENTE CHRISTENSEN

Ambivalensen ved Amerika

"Å like eller ikke like Amerika, disse ordene har ingen mening. Landet er en slagmark, og man kan ikke annet enn å være lidenskapelig opptatt av den kampen det utkjemper internt, med en innsats som gjør ethvert måtehold umulig." Disse ordene skrev Beauvoir i 1947 på sin siste dag i Amerika, men de kunne like gjerne vært skrevet i dag. De kan nå i hvert fall leses i dag, i og med at Beauvoirs dagboksberetning fra hen-

brenner er ei lita diktsamling. Diktene kommer nok ikke til å bli ordrett sitert i hytt og gevær, men inntrykket av de sitter. Arne Østring har tidligere gitt ut to kortprosa samlinger og en gjendiktning, dette er hans første diktsamling. Mannen som fører pennen er forlatt av en kvinne og livet hans er i forandring. Hans hus og hoteller er brent kan man vel si, om man liker Monopol sjargongen. Det føles som at diktene hans har blitt til i en bearbeidings prosess, diktene bearbeider hendelser, fortrinnsvis trasige. Diktene er lettteste, men tidvis

Grimstad var pseudonymet alle gutta i pøbelkomiteen tok i bruk når de kom i situasjoner der behovet for et navn annet enn sitt eget var nødvendig. Slik som hvis du ble tatt for sniking på bus-sen, eller var radiovert på piratstasjonen Radio Bull.

Tekstmeldinga får Are til å tenke tilbake på oppveksten på Grorud, der han sammen med fem kompiser utgjorde pøbelkomiteen. "Mine historier var alltid bedre enn andres", sier Are, og han har for så vidt rett i det.

Vi får servert historier om både opp og nedturer i Pøbelkomiteens hverdag på 70- og begynnelsen av 80-tallet. Svingen gjør en god jobb i å skildre oppveksten,

fornybare mennesket er ikke ei bok som bidrar til å få ytterpunkter i holdninger til stamcelleforskning til å møtes, snarere tvert i mot.

I *Det fornybare mennesket* blir leseren leda gjennom stamcelleforskningas historie fram mot dyrkinga av de første menneskelige embryonale stamcellene i 1998 på en svært pedagogisk og lett forståelig måte. Pedagogisk og lett forståelig er også Vassnes' videre formidling av ulike bioteknologiske metoder som kan tas i bruk, ved hjelp av stamceller, for å kurere diverse sykdommer som Alzheimer, diabetes, kreft, MS og Parkinson. Men her stopper min "begeistring" for boka.

Vassnes klarer ikke (eller vil ikke) trekke opp et skille mellom hva man bør benytte forskning på stamceller til, nemlig forskning på - og behandling av - ulike sykdommer, som de jeg allerede har

nes fire måneder lange reise i Amerika, endelig har blitt oversatt til norsk.

Vi følger den da 39 år gamle Beauvoir rundt om i USA på egen hånd. Gjennom hennes nysgjerrighet, skarphet og treffende skildringer trekkes vi inn i etterkrigsårenes Amerika, med raseskiller, politiske svertkampanjer, overflod og glamour. Hun beskriver storbyene, nattlivet og landsbygda i poetiske vendinger. Hun lar seg fascinere av storheten i det menneskeskapte og storheten i naturen. På en ydmyk måte manøvrerer hun seg gjennom intellektuelle kretser og bildet hun tegner av datidens tankestrømmer virker nyansert og balansert. Til tider forakter hun amerikanerens tendens til å motstandsløst akseptere sin egen livssituasjon, men hun forstår det og viser medfølelse med dem hun møter.

Med seg i bagasjen har hun i tillegg til mye klassisk amerikansk litteratur, også sitt politiske engasjement og sin ek-

ganske svevende. De legger bilder i hodet ditt, som det er opp til deg som leser å tolke. Her er savn og svik sentrale temaer. Tapt kjærlighet, ulykkelig kjærlighet og mangelen på kjærlighet. Små observasjoner av livet, latter, glede og frustrasjon. Språket er lett, godt og tidvis forfriskende. Han legger ikke fingrene i mellom og kaller en spade for en spade. Boka er delt inn i to deler, ellers er diktene navnløse. Noen har ord rim, andre ikke, noen er veldig usammenhengende, andre henger på greip. Alt i alt er det en hyggelig liten bok,

livet og miljøet på Grorud, og man lever seg lett inn i begivenhetene som tar plass. Ei av historiene omhandler en av Ares Steinar Grimstad-bragder: Pøbelkomiteen synes Hans Bratterud, lederen for Oslo Fullevageliske Kirkes radiostasjon, har blitt for populær, og synes det er på tide med et oppgjør mellom han og Steinar Grimstad. Are ringer inn til live-sendingen, og presenterer seg som sitt alter-ego. Etter litt "oppvarmings-snakke", tar det mer av etter hvert. Da Steinar til slutt spør et spørsmål av den seksjikanerende sorten, klikker det helt for pastoren Bratterud. Han begynner å skrike ut om kristenfundamental homofili, og det hele blir slått stort opp i

nevnt, og hva man etter min mening ikke bør benytte stamcelleforskning til, nemlig "jakten på det evige liv".

Vi trenger en nyansert og saklig offentlig debatt om stamcelleforskning både i Norge og på et internasjonalt nivå. Vassnes klarer ikke med *Det fornybare mennesket* å legge grunnlag for en slik debatt. Dersom Vassnes med denne boka får legge premisser i den offentlige debatten, kommer de positive og, etter min mening, lett forsvarlige sidene ved stamcelleforskning til å bli stilt tolt i skyggen av Vassnes' ukritiske og Science-fiction lignende syn på mulighetene stamcelleforskninga kan komme til å by på - dersom man lar den gå alt for langt.

Vassnes trekker riktig nok opp en rekke gode argumenter for å ta i bruk stamceller i medisinsk forskning, for å kunne øke vår kunnskap om hittil uhelbrede-

sistensialistiske grunnholdning. Sartre var ikke med på reisen i fysisk forstand, men Beauvoir bar nok med seg mange av ideene hans. Underveis i reisen dukker det stadig opp referanser og kommentarer til litteratur, billedkunst, film og musikk, og understreker Beauvoir sin posisjon som intellektuell, dannet og kultivert. Boken fordrer en kjærlighet til kunnskap og visdom og en enorm fascinasjon for den nye verden. Slik som når hun kjører gjennom en forstad til en av de store byene og utbryter: "Nok en gang er jeg helt forbløffet over å finne i virkeligheten det jeg trodde var studio-dekorasjoner på film."

Den gangens USA og dagens USA har klare paralleller. Der de var opptatt av "den røde fare" og Sovjetunionen i 1947, er de i dag opptatt av terrorfaren og den arabiske verden. Slik sett kommer oversettelsen ut på et meget aktuelt tidspunkt. Det er likevel ikke bare de politiske, kulturelle og filosofiske betraktningene som gjør boka verdt å

som passer godt sammen med en kopp varmt hjemme, en kopp kaldt borte, eller på bus-sen.

THERESE-MERETE LINDSETH

riksmediene, i både aviser og fjernsyn. Med andre ord; en ny bragd for Steinar Grimstad!

Pøbelkomiteen er ei bok som jeg tror de fleste vil finne spennende å lese. Temaet oppvekst og vennskap er i fokus. Det er tydelig at Arne Svingen hadde det bra i denne arbeiderklassedelen av Oslo, der guttegjengen betydde alt. Jeg er sikker på at mange, i alle fall mannlige lesere, vil kjenne seg igjen i noen av Ares/Arnes historier.

ENDRE GABRIELSEN

lige sykdommer. Et av hovedproblemerne med denne boka, i tillegg til Vassnes' ukritiske og futuristiske holdning til stamcelleforskning, er at han kun tar for seg motstand mot stamcelleforskning i form av kristenfundamentalistiske og usaklige motargumenter. Når Vassnes unngår å ta for seg både etiske, filosofiske, medisinske, politiske og økonomiske innvendinger som har vært oppe i debatten før, og som til tider er både saklige og veloverveide, unngår Vassnes å være en bidragsyter til en nyansert og saklig debatt om bruk av stamceller i forskning og terapi.

IDA LØKEN KILLIE

lese, også skildringene av selve reisen, av det konkrete, samt observasjoner og historier som gjengis underveis er meget velskrevet.

Når man leser hennes entusiastiske skildringer av New York, Las Vegas, Walden og en rekke større og mindre steder i dette enorme og mangfoldige landet, så melder lysten til selv å reise dit seg umiddelbart. En godt skrevet bok som fungerer både som et portrett av en epoke i amerikansk historie og som en dagsaktuell kommentar til grunntrekk i amerikanerens verdensoppfatning. Absolutt lesverdig.

CLEMET ASKHEIM

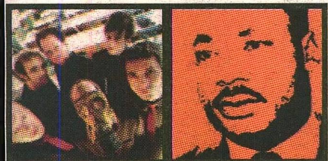
FOTO: ANDREAS MYRVOLD

BRIMSTONE AND THE SOLAR RADIATION BAND
KAOS
20.10.05

Fantastisk rock!

konsert Det mye ufortjent forbigåtte bergensbandet Brimstone and the Solar Radiation Band tok turen til Tromsø

KAIZERS ORCHESTRA
DRIV
26.10.05

Alt det livsnødvendige og litt til

konsert Me e Kaizers Orchestra og me i Tromsø for å spela opp t dans! Et ut-

HÅVARD WIIK SOLO
BANKSALEN
20.10.05

Jazz vs. fotball

konsert At det er en viss forskjell mellom jazz og fotball kan vel de fleste si seg enig i. Mens fotball stort sett er en

og Kaos dagen før det første snøfallet kom i høst. En del fans møtte opp, men det var mange som kom av ren nysgjerrighet også. Vi som hadde forventninger, skulle få våre innfridd og vel så det, og de som ikke hadde noen skulle få seg en musikalsk overraskelse som de kanskje ikke var forberedt på. Og godt var det. For det vi fikk høre og se denne torsdagskvelden var intet mindre enn en oppvisning fra et band som er et av de aller ypperste band innen norsk (og kanskje også internasjonal) rock om dagen. De trollbandt publikum i nærmere halvannen time, noe som var en stund

solgt Driv fikk oppleve dans som aldri før da Kaizers entret scenen onsdag 26.10.05. Et spikret sceneshow kombinert med god kommunikasjon med publikum, oljefat, svingende låter og det tre viktigste ingrediensene dans, sang og klapping, gav Tromsø publikumet en konsertopplevelse som garantert satte spor.

Kaizers åpnet showet med "KGB" og herrene fra Bryne på Jæren så selv ut som det der de sang om "eg har arbeid i KGB" med sin mørke, alvorlige dresser. De tre i fremste rekke stjal mye av showet med gitarsoloer og en halvgal JanOve Sjakalen Kaizer i spissen. Jeg har sjelden sett lokalet Driv tatt i bruk på en mer omfattende og imponerende måte. Ingenting

primitiv, bråkete og 50/50 kjipt affære, er jazz en intellektuell, harmonisk og engasjerende aktivitet. Jeg stiller meg derfor både undrende og bekymret over at bare ti mennesker møter opp når selveste Håvard Wiik holder konsert i byen. Wiik er en av de viktigste aktørene innenfor moderne norsk jazz om dagen, og spiller piano i konstellasjoner av ymse slag. Atomic, Håvard Wiik Trio og Element burde få bjellene til å ringe. Denne gangen hadde han imidlertid gått solo, noe jeg tror ingen av oss hadde noen innvendinger mot. Konserten

lengre enn de hadde planlagt, men når publikum på Kaos blir bergtatt, tar de ikke hensyn til hvor mange låter som står på setlista. De krever mer. Vi fikk kremlåter fra begge skivene, men det ultimate høydepunktet for undertegnede, var når den over ti minutter lange "The Spirit of the Air-borne Hogweed" kom. Du verden for et band! Og et slag til P3 og Håkon Moslet kom også, fortjent nok. Kreativitet, melodiositet, harmonier, spilletglede og dyktighet preger bandet. Og når de er så samspilte som det Brimstone er, er det bare å nyte musikken. Deres hybrid av pop, psyke-

fikk stå i fred, verken av høytalere eller gjerdet på galleriet. Opptil flere ganger var også Sjakalen, som lignet mer på en apekatt denne kvelden, å finne på bjelken som går over publikum, der han balanserte som den største selvfølge mens han sang og tok i mot hyllest.

Ingen kan nekte på at Kaizers stiller med et bredt og imponerende stykke musikk som en vanskelig kan finne maken til i dagens musikkverden. Selvfølgelig var hitene fra deres siste album "Kneker deg til sist" og "Maestro" inkludert, men gamle Kaizer-entusiaster ble heller ikke skuffet når de plukket frem den ene gamle slageren etter den andre. De norske heltene ble hyllet som seg hør og bør, og de må også ha kost seg for

var rett og slett knall! Den bestod av små kompakte komposisjoner skrevet av hovedpersonen selv, og overraskende mye av det var finpolerte og harmoniske saker. Assosiasjoner går til pianister som Keith Jarett og Michel Petrucciani. Noe av det særegne med Wiik er improvisasjonskunsten hans, som nærmest er for alkymistiske proporsjoner å regne. Han finner seg en enkel ide eller melodi, for så å gjenta den gang etter gang, men alltid med små modifikasjoner og påbygg, og til slutt ender det hele i en intens og transelignende tilstand du

delia og progrock kan lede tankene til ulike band som både Soundtrack of our Lives, Doors, Kansas, Kåre and the Cavemen og ikke minst Motorpsycho. Og denne konserten var vel et bevis på at de har foreløpig har overtatt den rollen som Motorpsycho har hatt innen norsk musikkliv. Får bare håpe på at de snart får den oppmerksomheten de fortjener. Det står i allefall ikke på låtene og bandet selv.

GLENN FAGERVIK

de kom ut for opptil flere ekstranummer. Tromsøpublikummet bør krysse fingerne for at Kaizers gutta snarlig finner veien nordover igjen, slik at vi kan få påfyll av dans, sang, klapping og apekattkunst.

HELENE SKJEGGESTAD

skulle ønske du aldri trengte å forlate. Det er emosjonelt, og også tidvis virtuost, men der andre virtuoser spiller med egoet, spiller Wiik med sjela si. Så mens seks tusen fotballfans måtte gå skuffende hjem, var vi ti nyfrelste jazzsjeler i eufori. Hør vårt glade budskap: La jazz til all tid ha forrang for fotball!

ANDREAS RUTLIN

TROMSØ ROCK BATTLE
ANDRE INNLEDENDE RUNDE
HAAKON SCENE, DRIV

Heltene var der, men publikum manglet

Dessverre var det første man la merke til på Driv denne torsdagskvelden, den skrikende mangelen på folk. Minst halvparten av folka i salen var medlemmer

av et av banda som skulle spille, og resten var stort sett folk som kjente noen i et eller flere band. Til tross for dette var det slett ikke noe dårlig show vi fikk servert.

Først ut var **The Considerate Lovers** med sin energiske vokalist og dels fengende riff. Litt tamme til å begynne med, men tok seg opp etter hvert. Musikken var en god miks av 60 og 70-talls rock, litt punkaktig og med glimt i øyet. De to siste låtene de spilte satt som de skulle og både publikum og jury likte det så godt at plass i neste rockekonkurranse ble sikra.

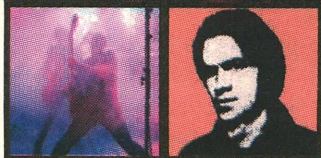
Deretter var det **The Working Title Heroes** sin tur til å entre scenen, med kveldens tøffeste bandnavn. Med litt

tyngre riff og hardere lyd enn de foregående gjorde de en god innsats innen kategorien av elementær rock med gitar, bass, trommer og vokal. Litt rustne i begynnelsen, men avslutningen var til gjengjeld glitrende.

Kveldens desidert dyktigste musiker trakterte sine respektive instrumenter i bandet **Violet Road**, som vel også var det mest tichte bandet som opptrådte. Låtmaterialet var dessverre varierende. Første låt var rett og slett kjedelig, mens et par av de siste låtene klang riktig så flott. Lydbildet var bluesinspirert og kunne til tider minne om Thomas Dybdahl, men det fungerte best på de litt mer tempofylte låtene. Ble også stemt videre til neste runde av rockekampen.

Enkelte har hevdet at punken er død, noe de nyfødte punkerne i **Shitrape!** etter beste evne forsøkte å motbevise under sin konsert. Kledd ut som Sex Pistols j erobra de scena med stor sjøllit og forhåpentligvis stor sjøllironi. Om de kan spille vites ikke, men om de kan det så skjulte de det godt denne gangen. Kor sagt, det lød slik punk skal lyde, skitten bråkete og voldsomt.

CLEMET ASKHEIM

FUCKING NORTH POLE FESTIVAL
DRIV
20-21.10.05

Fuck!

Torsdag: Vakker Punk, tøffe band

Første band ut var The Box Of Mothers fra Tromsø. Det er et relativt ferskt band som består av unge gutter. Nå kjørte de på hardt som størkna blod, og gjorde en knalljobb. Musikken deres er kjapp, presis og kul. Jeg så bare tre låter, fordi jeg kom for seint til konserten! Festivalens informasjonsapparat hadde kræsja, tror jeg. Ingen info på nett, og telefonmennesket på Driv visste heller ikke sikkert, men tippet at det begynte elleve. En

halv time for seint. Jeg følte meg voldtatt, og det var langt fra godt. Jeg missa store deler av kveldens kanskje feteste band. Uansett, det jeg fikk med meg var veldig kult, jeg skal følge med på hva som kommer fra The Box med forventning. Det var virkelig potent. Neste band ut var fra Trøndelag.

Desperado er en gjeng trøndere, og de var klare som hakka elg til å rocke løs, og det var full pung hele veien. Å ha en god intro er viktig, det sier noe om bandets vilje til å gi alt denne kvelden. Twang twang twang, gitaren pumper gjentatte skarpe toner ut i rommet, en rytme jeg fant fin. Twang twang. Bassisten kommer inn, så trommer, og så selve eksplosjonen, Bum! Guttas bærepose var fylt med temperament og fett flesk. Det er en fryd når slik kvalitet kommer til Driv og nordpol-områdene. En plugg av en vokalist som likte å synge med hånda på ryggen spratt frem og ga jernet. Jeg likte dette, det var som et saftig skudd vaniljesukker i armen.

Deretter, etter en kunstnerisk pause på et halvt århundre, kom Animal Alpha på scenen. Det var en underholdningspakke for de festklare, der musikken er ganske brutal, og frontkvinnen styrer showet med sin utstråling. AA kom, så og gjorde rent bord. Publikum strømmet til. Fra Oslo kom de med sang, og har gitt ut plate (anmeldt i Utopia nr 10 2005). Kvinnen i front var verdt sin vekt i kalkunrester og smeltet gull. Hun entret publikum stående, lot hodet slå frem og tilbake. Jeg har ikke sett på maken. Her ser du maken, sa Askeladden.

Fredag: Ska si dette svinga.

Jeg var klar for mer. Troika var først ut. Troika = gamle Lame Ducks. De var anonsert som The Brand New 7, på plakatene som var spredd rundt i byen. Dette var musikk jeg ble i godt humør av. Det ble aldri kjedelig, selv om de var søringer. Bassisten kunne synge også! Denne dagen starta de til gjengjeld mye seinare enn gårdsdagen, grunnet at fredag er helgedag. Mye venting altså. Troika var

gode ambassadører for stilarten ska.

Etter sol kommer regn, og neste band ut var så visst regn. The Uptowners. Dette var ikke noe særlig å skryte av. Når ska blir så kjedelig som dette er det bare å gi opp. Av en eller annen grunn trakk de settet sitt ut lenger enn langt, siden de var fredag og byen var åpen lenge. Tilgj dem det, de er jo søringer. Jeg var ikke så veldig begeistra for dette.

Så kom sola! Svenske Square. De spilte litt kult, men ikke sånn helt fullstendig rått. Square er et band som har gitt ut plater på labelen Fucking North Pole Records i mange år. Der lager de ska og koser seg. Svensken som sang/vrølte hadde nesten ikke hår på kassa, og fremsto som en svenske uten hår på kassa. Jeg er ganske fornøyd, og har mange gode minner fra dag en av festivalen. Punk er deilig, og tilfredsstillende mange av mine primalbehov! Tips: Bland de to, så man ikke får rene ska-dager. Det blir litt for mye skav det gode.

HARALD B. ZEIGLER

SUNN0)))
BLACK ONE
SOUTHERN RECORDS (2005)

Vorspiel til dommedag

plate På sin sjettede albumutgivelse står
SUNN0))) på stedet hvil. Og da er det musik-

APOPTYGMA BERZERK
YOU AND ME AGAINST THE WORLD
2005

Dystre særinger

plate En rekke nordmenn har blitt store i
Tyskland opp i gjennom årene. Rune Brat-
eth, Kjetil Rekdal, Jan Åge Fjørtoft og Jørn
Andersen er noen av dem. Turboneger, Wen-
che Myhre og Apoptygma Berzerk er noen
andre. Felles for dem er at de er rimelig sus-

DEPECHE MODE
PLAYING THE ANGEL
MUTE RECORDS LIMITED, 2005

Industri engler

plate Ringrevene i Depeche Mode er tilbake
med nytt album. Gamle fans har venta ei
stund og nye fans oppdager stadig dette

ROBBIE WILLIAMS
EXTENSIVE CARE
CHRYSALIS, 2005

Intet nytt fra fronten

plate Herr Robert Peter Maximillian Williams
har kommet med sitt sjettede album. Det er vel
nødvendig å nevne herrens tidligere utgi-

BURT BACHARACH
AT THIS TIME
SONY/BMG, 2005

Baby makin' music

Burt Bacharach er blitt 78 år, men det stop-
per ikke legenden fra å ha mye på hjertet.
Han har gjort det meste og er en av de gam-

ken vi snakker om. Det noe smale bandet
fra Portland har som målsetning med sine
liveshow å riste publikums innvoller i en
sånn grad at de rett og slett skal føle fysisk
ubehag. Musikken er preget av dette, og det
lavfrekvente soundet er hørbart også på
plate, om enn uten de samme konsekven-
se. Sjangermessig snakker vi her om metal i
drøyste doom forstand. sunn0))) består av
gitar, bass, og av og til vokal, og det er vel
fristende å kalle det mer for en slags sonisk
stemningslandskap enn musikk. 7 låter på til
sammen 67 minutter, der de fleste av de ikke
akkurat progressive stykkene består av opp-
til to akkorder, gjentatt med mellomrom, sier
vel sitt om det. Sammenlignet med tidligere

pekte typer alle sammen.
Apoptygma Berzerk er et av de der merke-
lige banda som man ikke helt blir kloke på
hva de egentlig holder på med. I sine tidli-
gere plater har de stått for en mørk og tung
form for dance/elektronika som gjorde at
bandet hadde en viss cred i noen grupper
innenfor metal-miljøet og noen grupper
innenfor elektronika-miljøet. Apoptygma
Berzerk er et så gjennomført nisje- og un-
dergrundsband at det tyter ut av ørene på
dem. I et lite land som Norge tjener man
ikke stort på å underholde nisjene, så de har
i stedet valgt å vende nesene mot Tyskland.
I Tyskland har de funnet seg et marked og
har derfor klart å være populære uten at de
egentlig noen gang har slått igjennom.
På denne plata virker som at de har gjort seg

bandet. Selv har undertegnede ikke hatt
noe forhold til denne gruppa før sangen *Precious*
fant sin vei over etern gang på gang. Slikt
kan få en stakkar til å undre om resten
av plata følger opp dette gulkornet. Så tenkt
så gjort. Plata har gått i bilen, på jobb og
hjemme. Men helt taket på den har jeg ikke
fått. Noe med den appellerer til meg, noe er
meg komplett likegyldig, men fingern klarer
ikke å peke det ut.

Det er melodios, men gir meg en industriell
følelse. Rock møter data.

Låta "Nothings impossible" minner meg
om Kraftwerk, det er noe futuristisk
over sounden. Som for så vidt strek-

velser som på ingen måte har blitt forbigått
i stillhet. Men med denne plata burde man
vel i bunn og grunn kanskje akkurat gjøre
det. Williams har svinget seg igjennom for-
skjellige stilepoker og uttrykk og prøver også
å gjøre det denne gangen, men lander tilba-
ke i gamle baner. Det blir rett og slett for kje-
delig. Jeg har tatt meg i flere ganger under
gjennomlytting av plata i å skru på spor to
og så gå i ett annet rom når sporet nærmer
seg slutten. Det er ikke rart at herren trenger
drahjelp med å publisere nakenbilder av seg
selv, men jeg tror ikke det hjelper i stor grad.
Så lenge herren holder klærne på er han jo
pen å se på, det hele virker litt desperat. Det
som forundrer meg med denne utgivelsen
er at det ikke er noen andre av sangene foru-

legutta. Jeg selv har hatt særs gode opp-
levelser, med herren i fantastiske 70-talls
takter for eksempel på tur fra Nyksund på
en humpete landevei. På dette albumet tar
han den helt ut og gir Bush en opp i rompa
med smekker soul. Herren er easy listenings-
jangerens far og dette er intet unntak. Dette
er noe som fullt mulig kan bli spilt på Circa.
Denne gangen har Bacharach fått med seg
både Rufus Wainwright, Elvis Costello og Dr.
Dre. Bacharach synger selv på to av sporene
på plata. Jeg er i tvil om han egentlig burde
det, han har en grei stemme men det høres
bedre ut når han overlater synginga til over-
nevne herrer eller benytter seg av sine syn-
gedamer. Men denne plata prøver Bacha-
rach å stille spørsmål ved hvordan verden

utgitt materiale, har ikke sunn0))) akkurat
beveget seg noen syvmilssteg, men i en
såpass smal gate som de har rotet seg inn i,
kan man vel ikke mistenke bandet for å være
sellout heller. Om det er musikkbegavelser
og svartmandag du er ute etter, kan jeg like-
vel anbefale *Black One* på det kaldeste.

ANDREAS MYRVOLD

mer tilgjengelige uten samtidig å gjøre seg
kommersielle i formen. Derfor fremstår de
som mer rocka i stilen i forhold til tidligere.
De har beholdt det tunge, metalliske og
gjerne litt dystre lydbildet. De har kanskje til
og med forsterket dette i og med at bruken
av synth er blitt tonet ned.

Singelen "In This Together" og "You Keep Me
From Breaking Apart" er låter som faktisk
har et bittelite hitpotensiale, uten at jeg skal
være alt for optimistisk.

Uansett er dette bandet så smalt og vanske-
lig tilgjengelig for et større musikkpublikum
at jeg har vanskelig for å komme med noen
anbefaling av dem. Men interessante er de
definitivt.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

ker seg gjennom hele plata. "Dama-
ged people" er på tippet mot nydelig i
denne sammenheng, vokalen kommer
bedre fram og bruddstykker av teksten
setter seg, om det er noe målestokk.
Nest siste spor på skiva, "Lilian", går av
med seieren, et deilig spor. Noe litt fest-
lig over den, en helt annen energi å spo-
re her. Det går en litt dyster, melankolsk
stemning gjennom plata, men her lettes
humøret betraktelig. Jevnt over ei plate
som nok ikke finner veien oftest innom
spillelista mi, men ei heller vil den støve
helt ned.

THERESE-MERETE LINDSETH

ten "Tripping" som er interessante. Jeg finner
ingen låter med singelpotensiale. Hvidsten
omtaler Williams som i åttitalståka, jeg må
si meg enig. Williams har tidligere klart seg
godt innenfor mange sjangere, men når han
denne gangen prøver å omskape seg selv
til et ikon, lander han pladask i gjørma. Jeg
gruer meg virkelig til Williams får en 30-års
krise, eller mon tro om det er det han alle-
rede har entret? Dette er i allefall ikke noe
album som funker for meg. Klistrelappen
med advarselen parental advisory, explicit
content utenpå albumet burde heller gi en
pekepinn på at alle i mulig alder for å være
forelder burde styre unna!

IDA WALENIUS

utvikler seg. Hvor er det blitt av kjærligheten.
Mesteparten av plata er instrumental, men
ikke i typisk nynnbar stil, som gjør plata til
mer kafemusikk i bakgrunnen plate. Det in-
strumentale kontra innholdet blir som dag
og natt, men er en spennende kombinasjon.
Dette er easy listening med tung undertone.
IDA WALENIUS

**Torsdag 13.10, Tromsø Rock
Battle runde 1, Driv** Strengt tatt
var det vel Box of Mothers og
selvfølgelig Fernets som trakk
oppmerksomheten vår. Sistnev-
te gikk suverent videre, og med
seg på vegen til mellomrunden
fikk de Pristine. En helt ok kveld.

**Torsdag 13.10, Jimbo Jones,
Tvitbit** Det var ingen tvil om at
den feteste konserten i byne
denne kvelden var nettopp Jim-
bo Jones. Til mange ungpikers
skuffelse beholdt han buksene
på, men vræle kan i alle fall den-
ne tannløse piraten som fronter
dette meget interessante ban-
det.

**Fredag 14.10, Løv Parade, Kon-
kylien** En skikkelig hjemmefes-
tival med en rekke spennende
artister på plakaten. Av de som
imponerte mest, var sekstetten
**Hey! Thats My Bear (The Punky
Brewsters Band), Tuftebakken
Sixers, Bråkete MLr**, det legen-
dariske ensemblet **Bjong** og
ikke minst den fantastiske sven-
skpunktrubaduren **Åke Villman-
son** og hans medsammensvorne
villmann. Settingen for arrange-
mentet kunne knapt vært bedre,
og takket være en kjempeinnsats
av bakkvinner og -menn samt
strålende innsikt i kobling av ka-
bler og lydanlegg gikk det hele
som smurt. Vinserveringen bidro
til å heve dette enda et hakk. Vi
håper på snarlig gjentakelse.

**Lørdag 15.10, Gluecifer, verk-
stedet** The Kings of Rock ser-
verte seg selv på et fat for oss
en aller siste gang. De gav av
seg selv til svetten spruta og
det skulle bare mangle. Konser-
ten var flott, fantastisk og deilig.
Deler av publikum var derimot
ute av kontroll, vaktholdet var
fraværende og flere besvimte.
Å nei, ikke av det lekke synet en
svett Capt'n Poon som trakterer
gitaren er (åh..den som hadde
vært en gitar en stakket stund),
men takket være idioter som skal
fremst under slagordet: STØRST
FØRST! Med blåmerker og fukt
på hele kroppen av egen/andres
svette og øl, retter man nesa mot
merchandise boden å bruker for-
kastelig store summer på belte-
spenner, jakkemerker, teskjorter
og signerte plakater. Trist, ja, bra
konsert, ja, velvalgt konsertloka-
le, nei. Men samlet poengsum, to
tommel opp og en i mente!

**Lørdag 15.10, Oktoberfest, MH
Lag** på lag med smike, utspjåke-
de og feststemte mennesker. En
ekte fest på studentvis med nes-
ten litt for solid oppmøte.

Hurra for popen

Jeg er stolt av å fortelle at låta jeg har på hjernen akkurat nå er *Hollywood Swingin'* med Kool & The Gang. Og uten blygsel forteller jeg at det mest interessante bandet nå for tiden faktisk er Pussy-cat Dolls. For dette handler om at jeg er så drittlei av at noen genre skal ha så fordømt mye mer cred enn andre.

For se litt nærmere på dette. Hva slags musikk er det egentlig som har høy status? Og hvilken musikk er det som har lavere status? Hvorfor har singer/songwritere høyere status enn soulartister? Hvorfor har Rolling Stones større status enn Otis Redding? Hvorfor har Elvis større status enn Michael Jackson? Eller for å bruke noen andre eksempel, hvorfor blir Bob Dylan egentlig regnet som en dyktigere artist enn Dolly Parton? Hvorfor U2 har høyere status enn Destiny's Child?

Kan det ha noe med Otis Redding og Michael Jackson er afroamerikanere? Eller at Beyonce Knowles og Dolly Parton er kvinner? For meg er det i alle fall tydelig. De genrene som hvite menn dominerer i, regnes som mer høyverdig enn andre genre.

Det er derfor det er et enestående paradoks at *Thriller*-albumet til Michael Jackson er det mestselgende album i verden noensinne. Men i stedet for å hylles som den største er han utsatt for noe som jeg mener er en rasistisk motivert hatkampanje fra det kristne høyre i USA. I sin tid nektet lenge MTV å spille Michael Jackson av frykt for å bli boikottet av den samme kristne høyresiden.

Jeg vil løfte Aretha Franklin, Otis Redding og James Brown opp i glansen. De er de store artistene fra sekstitallet. Isaac Hayes, Dusty Springfield, Al Green, Marvin Gaye og The Supremes. Hva ville musikken vært uten dem? Hva hadde britisk rock vært hvis ikke Rolling Stones, The Who og The Kinks begynte å sample og bli inspirert av de samme svarte artistene? Denne herlige gjengen er så blitt avlastet av K.C. & The Sunshineband, Kool & The Gang og så for ikke å snakke om Michael Jackson. Denne arven har også levd videre i Hip Hop og artister som De La Soul, Africa Bambaata, 2 Pac, Grandmaster Flash og Snoop Dogg.

Liverpool og Nashville får ha meg unnskyldt. Detroit og Motown har kanskje ikke den samme statusen, men betydningen har vært større.

Så selv om jeg er aldri så hvit er ingenting som å ta på mine *Boogie Shoes*, sette på *Say It Loud, I'm Black and I'm Proud* på full guffe og så kjenne at partystemningen glir inn i kroppen som den beste rus.

ROBERT VANGSTAD UTVIK

FOTO: CHRISTIAN BJØRNO

RESPECT THE ROCK!

Onsdag 26. oktober og torsdag 27. oktober var det duket for lokale finaler i musikk-konkurransen ZOOM. 7 lokale band skulle kjempe om heder, ære og en tur til landsfinalen på Garage i Oslo.

TEKST JØRN NORMANN PEDERSEN

I motsetning til andre lokale ZOOM-finaler, var det i Tromsø både publikum og en fagjury som skulle avgjøre hvem som ble sendt videre fra Blå Rock denne onsdagen og torsdagen. I fjor gikk det lokale bandet Vishnu av med seieren i hovedstaden, så årets lokale vinner har i grunn noe å leve opp til. Men etter imponerende prestasjoner fra årets band, så tror jeg ikke vi trenger å være særlig bekymret.

Onsdag 26/10. Første band ut var The Considerate Lovers. Så vidt jeg veit har bandet kun hatt en konsert live før, noe som for så vidt merkes litt. Til tross for dette leverte bandet en strålende konsert, og jeg satt igjen med et inntrykk av at dette faktisk var noe nytt! Blandingen mellom melankolsk og hardslående rock – akkomponert av en solid vokal – kapret i alle fall undertegnedes stemme denne onsdagen. Neste band ut var Rocketboyz. Bandet leverte en bra konsert, og med elementer av god stonerrock og fet attitude var dette riktig så tøft. Sistemenn ut var The Fernets – med gamle garasjehelter og galemannsstilen i sekken. Bandets, og spesielt vokalistens energiske opptreden, spilte nok en stor rolle i forhold til at bandet faktisk vant konkurransen. Til tross for

at jeg helst skulle sett The Considerate Lovers stikke av med pokalen, så er det ikke til å stikke under en barkrakk at The Fernets' seier var fortjent.

Torsdag 27/10. Første band ut var The Leftovers, men grunnet litt sein ankomst fikk jeg ikke med meg alt. Med referanser som Thee Mono Sapiens, Taliban Airways og The Nihilists å vise til, så dette var som forventet dritbra. Etter The Leftovers forholdsvis melankolske stil, var det over til noe helt annet. Punkerne i Anti Nation kan oppsummeres med ett ord: Stil! Bandet viste virkelig at å holde seg oppe på scenen er noe tull om man skal spille punk, og i forhold til første gang jeg så bandet for noen år siden, var jeg positivt overrasket. Bandmedlemmenes unge alder tatt i betraktning, vil jeg spå Anti Nation en lysende framtid på Tromsøs musikkscene. Neste band ut er selve manifestasjonen på osende testosteron og Tromsøs stonerrock-alibi; Taliban Airways. Undertegnede har sett bandet en del ganger, og kan konkludere med at de nå er barskere enn noen sinne. Jeg innså at jeg sto ovenfor et vanskelig valg når det kom til stemminga denne dagen, men valget endte til slutt på The Leftovers – kanskje mye grunnet dagsformen etter et aldri så lite overkonsum av de edle dråper dagen før, som ble godt gjenspeilet av The Leftovers semi-melankolske rock. Siste bandet ut var James Deans, men i og med den at formen var heller laber, var jeg dessverre på vei hjem til senga når de gikk på scenen.

Det vi kan konkludere med av årets lokale ZOOM-finaler er at Tromsø Rock City er vanvittig bra, og jeg er evig stolt av å komme fra en by som har oppfostret så sjukt mye bra rock!

Et band med selvtillit

Fernets stakk ikke helt uventet av med seieren i den lokale Zoomfinalen. Bandets pressetalsmann, Christian Bjørnø, er fornøyd med innsatsen, og har stor tro på bandets potensiale.

Gratulerer med seieren i den lokale ZOOM-finalen. Var det som forventet?

– Ja, det var i grunn som forventet. Vi er svært fornøyde med å komme videre til Oslo, og gleder oss til å spille på Garage. Vi er optimistiske og har troa på oss sjøl. Vi veit vi er et bra band, og har bra låter. *Har dere holdt på lenge?*

– Kjernen i bandet, vokalisten og ene gitaristen, går tilbake 2 år. Det er de som har skrevet alle låtene og har spilt mye sammen. Den trommisen vi har nå kom først til for om lag 3 uker siden, og den andre gitaristen og bassisten ble med i sommer en gang. Vi er svært fornøyde med sammensetningen i bandet nå, og føler vi spiller bra sammen.

Det virker som bandets inspirasjonskilder kan spores tilbake til garasje-klassikere som The Stooges og The Sonics?

– Ja, i grunn kan inspirasjonen spores tilbake til den klassiske garasjerocken. Men det ligger i røttene, vi mener vi har vår egen greie.

Med tanke på Vishnus seier i ZOOM i fjor, føler dere at dere har mye å leve opp til?

– Vi driver vår egen greie, hva som skjedde med Vishnu er i grunn uinteressant. Bandet har stor sjøltillit og tro på at vi skal klare dette, uten at vi er overlegne drittsekker. Men det er bare teit med falsk beskedenhet, vi har tro på vår greie og vårt band.

Utopia takker for intervjuet og ønsker The Fernets lykke til i Oslo.

FORBUNDET
HALLELUJAMØTE
EN DAG

Uvant kristendom

Når jeg beskuet forbundets feministiske messe i forbindelse med TV-askjonen ble jeg overrasket over den uformelle stemningen. Samtidig ble jeg imponert over den reflekterte retningen av kristendommen.

Uten å ha en veldig erfaring fra forskjellige kristne miljøer tør jeg å påstå at for-

bundet må være en av de mest inkluderende trossamfunnene. Deres sterke fokus på tilgivelse, kvinners og homofiles rettigheter samt kritikk av statskirkas holdninger har jeg aldri opplevd i en slik sammenheng før.

- Kirka har ofte vært direkte reaksjonær. Særlig på områder som abort, homofili og ved at Gud nesten systematisk blir fremstilt som en mann, sa Hanne Johansen under prekenen.

- Det er langt å gå før kvinner og menn blir likeverdige. Det må kjempes mot all undertrykking. Både den synlige og de skjulte gjennomsyrede patriarkalske strukturene som finnes i samfunnet.

Kultursjokk

De fleste har et inntrykk av at Gud er en slags mannsfigur. Forbundet er klar på at dette ikke er en nødvendighet.

- Vår Gud er ikke en kvinne, og vår Gud er ikke en mann. Dette er også statskirka enig i, men likevel blir Gud så å si alltid referert til som en mannsperson. Man

ser også her en skjevhet, sa Johansen. Med min bakgrunn fra et område med sterk læstadiansk innflytelse ble jeg utsatt for et lite kultursjokk da messen var ferdig. Alle de tilstedeværende begynte å klappe. En slik spontan reaksjon har jeg tidligere bare forbundet med idrettsarrangementer så jeg trengte litt tid til å hente meg inn igjen. Da jeg akkurat følte at jeg var kommet til hektene igjen ble gaven til predikanten Hanne Johansen overlevert. For meg som forbinder kristendom med avhold fra alkohol ble det da et ekstra sjokk da jeg så at gaven var en flaske vin!

- Så hyggelig at dere har en tradisjon med å gi en flaske vin til predikantene, sa en smilende Johansen mens jeg satt lamslått igjen. Aldri har jeg trodd at jeg skulle få høre akkurat den setningen. Litt fortumla subba jeg ut fra møtelokalet med et smil rundt munnen. Dette var en uvant og veldig hyggelig opplevelse. Dette er en kristendom som har tilpasset seg vår tid og som tolker bibelen

på en positiv måte. Hvis du er en av de som er på leit etter et trossamfunn du kan finne deg til rette i vil jeg absolutt anbefale å ta en tur innom Forbundets neste møte.

BÅRD FOLLERÅS

Tromsø Kristelige Studentforbund

- Lokallag av Norges Kristelige Studentforbund (NKS)
- NKS har 6 lokallag på studiesteder i Norge.
- Ønsker å være "et fristed for ulike meninger og livssyn".
- Fokuserer derfor på å ha "åpenhet overfor strømninger innen kirke, kultur og samfunn".
- Arrangerer messe med påfølgende sosialt samvær annen hver fredag

Vestkantrock på driv

deLillos fyller 20 år, og det feirer de med en landsdekkende turne. 9. november får Tromsøs befolkning mulighet til å se bandet på Driv.

TEKST: BÅRD FOLLERÅS

Mørketiden har sunket inn over Nord-Norge, og regnet har høljet ned nesten konstant i månedsvis. Nå får vi hjelp av deLillos til å legge alle bekymringer vekk en stakket stund og heller komme inn i en bekymringsløs tilstand med sommer, midnattsol og øl. Selv er ikke bassist og vokalist Lars Beckstrøm bare enig i denne analysen.

- Vi har spilt mange ganger i Nord-Norge på vinteren før, og det har alltid gått greit. Vi har mange sanger som er influert av sommer og sol, men vi har også mange tekster som handler om mye annet. Vi har mange melankolske sanger som er inspirert av regn og is. Så at vi bare er et sommerband stemmer ikke, sier Beckstrøm.

Nå har dere holdt på i 20 år. Er klisjeen om sex, drugs and rock'n roll korrekt? Og i så fall, hvordan har dere klart å holde på så lenge?

- Vi har vært flinke til å ta pauser for å være med familien samt å gjøre noen soloprojekter. De siste årene har vi tatt fri annenhver uke når vi har vært på turne. Vi er ikke blitt lei av hverandre, men

jeg tror disse pausene er sunne for at vi kan holde det gående.

Lover fest

Selv om bandet nå har spilt sammen i to tiår har de ingen planer om å legge gitaren på hylla for godt.

- Både Lars Lillo-Stenberg og jeg skal prøve litt med soloprojekter. Så vi skal ta en liten pause etter denne turneen. Det er en stund siden vi ga ut den forrige hele plata. Vi har materiell nok til å gi ut en plate nå, men når den kommer er høyst usikker enda..

Ser dere på dere selv som et liveband, eller er det bedre å høre dere på plate?

- Begge deler vil jeg si. Man er nødt til å ha det gøy på scenen og trives sammen for å spille i lag så lenge som vi har gjort. Denne gleden smitter nok av på publikum. Så jeg vil nok svare "både og" på spørsmålet ditt.

Tør du å love at det blir en pangkonsert?

- Jeg tror det vil bli en fest. Tromsø er en av de 5-6 kuleste byene i landet å spille i. Det dukker alltid mye kule folk opp på konsertene våre når vi kommer nordover, avslutter Beckstrøm.

Så hvis du har lyst til å få med deg festen må du som student punge ut 220 kr for en billett. Hvis du ikke er student må du ut med 30 kroner mer. Selv om dette er en god slump penger synes jeg det burde være mulig å spandere på seg selv i denne triste mørketida.

Kulturscenen & driv

Dette skjer på huset...

Onsdag 2. november
Tromsø Rock Battle - 3.
innledende runde
CC: 50,-

Torsdag 3. november
TORS DAGSVIN I DRIV CAFÉ
Konsert: ANE BRUN m/venner
Bill: 160,-/190,-

Fredag 4. november
Jazzklubb-konsert: BILL FRISELL
trio (USA)
Club JAMAICA presenterer:
DJ DUKS

Lørdag 5. november
LØRDAGSUNIVERSITETET -
tema: "Den romantiske
kjærligheten går alltid til helvete"
DJ: tba
CC: 30,-

Tirsdag 8. november
Internasjonal språkkafé
NEW AMIGOS

Onsdag 9. november
Konsert: deLILLOS
Bill: 220,-/250,-

Torsdag 10. november
TORS DAGSVIN I DRIV CAFÉ
Tromsø Rock Battle -
1. mellomrunde
CC: 50,-

Fredag 11. november
FredagsQuiz m/Helge & Stig
Club JAMAICA presenterer:
MANNA & DJs
CC: 100,-/120,-

Lørdag 12. november
Lørdagsuniversitetet - tema:
"Scener fra et ekteskap"
DJ tba
CC: 30,-

Tirsdag 15. november
Internasjonal språkkafé
NEW AMIGOS

Billetter selges i Driv café. Følg med på www.driv.no for programoppdateringer. 15 % studentrabatt på all mat fra vår rikholdige meny - ta med studentbeviset.

FOTO: ELISABETH

APLHAKURS/BØNNEMØTE
UKE 43
ET KOLLEKTIV/UNIVERSITETET

Kake og kaffe

Alphakurset:

Det er mandag klokka fem i et kollektiv i Petersborggata. Der møtes en gjeng med kjekke ungdommer for å snakke om forskjellige tema, som er tatt ut fra en bok de bruker. Det er sannsynligvis derfor det kalles kurs, fordi de følger et bestemt opplegg. Det koster ingen penger, i hvert fall betaler jeg dem ingen ting denne kvelden. Temaet for samlingen denne gangen er "hvordan kan jeg

være sikker på min tro?" Jeg slår meg ned i sofaen, tar en kake og litt kaffe og forsøker å observere samtalen og kurset, lage mine notater, ikke delta for mye i samtalen. Det skal vise seg at jeg ikke klarer å la være.

Endre Medhaug fra Stavanger studerer medisin i Tromsø. I kveld skal han gjøre en betenkning omkring dagens tema. Det gis ikke konkrete svar, men mye antydes gjennom eksempler og liknelser. Bruken av slike er interessant, og illustrerer hvordan Jesus ville vi skulle handle. Jeg er ivrig lytter, og etter hvert som han gjør unna sin del (vi spiser kaker kontinuerlig) går kvelden over i diskusjon om diverse andre ting. Det er meget interessant, og flere av ungdommene forteller om sin tro. Det fortelles om bønnesvar, og hvordan de har opplevd Gud i livet sitt. Vi diskuterer løst og fast, hele tiden mumsende på småkaker. Dette var en veldig trivelig kveld! Ny Generasjon arrangerer Alphakurset i Tromsø.

Bønnesamling om morgenen

Nesten hver dag arrangerer Ny Generasjon morgenbønn klokka kvart på åtte. Det virker umulig å stå opp så tidlig. Jeg forsøker først å greie det mandag, det går ikke. Tirsdag blir heller ikke suksess. Hele den uka går med til mislykkede oppstandelsesforsøk. Så skjer det, tirsdag neste uke, endelig! Jeg har klart det, og snubler bort til til MH-bygget for å overvære denne altfor tidlige bønnen. Solveig Marie Claussen, lederen i Ny Generasjon, leder bønnen. Jeg setter meg ned og absorberer bønnen. Det bes for universitetet og menneskene her, og andre ting som jeg ikke biter meg merke i. Solveig forteller at de har en e-postadresse folk kan sende inn bønneønsker på, noe som mange faktisk benytter. Går livet litt trått, kan mange føle behov for litt åndelig omsorg. "Skal jeg legge inn noen gode ord for Utopia denne dagen?" Solveig er snill, tilbyr seg å be for virksomheten vår. Jeg takker nei, "Gud har sikkert viktigere ting å gjøre". Jeg angreer umiddelbart på mitt negative svar.

Etter bønnen kryper jeg til Solveig, lurer på om det var dumt gjort. "Gud er en snill Gud, det går nok bra. Jeg kan be for dere i morgen." Jeg slapper av med disse ordene. Morgenbønnen var en god start på dagen. HARALD ZEIGLER

Ny Generasjon UiTø

- Lokallag av Ny Generasjon (NG)
- NG har 200 lokallag på skoler og studiesteder i Norge, og teller omtrent 8000 medlemmer.
- Ny generasjons målsetning er å "være et redskap som sørger for å bringe evangeliet om Jesus Kristus til Norges skoler og studiesteder."
- Fokuserer på bønn og evangelisering for å nå dette målet.
- Arrangerer bønnemøter hver dag, og alphakurs en gang i uken.

FOTO: ROBERT VANGSTAD UTVIK

TROMSØ KRISTELIGE STUDENTLAG
FN-DAG-FEIRING
24.10.05

Medisin?

Det finnes så mangt å tilbringe tid til en mandagskveld. Den 24. oktober feiret jeg den offisielle FN-dagen sammen med Tromsø Kristelige Studentlag (TRO-

KS), også kjent under navnet *Laget*. Som hedning var jeg litt spent på hva som skulle møte meg. Siden det nærmeste jeg noen gang tidligere har vært kristne miljøer er at jeg har gitt penger til Frelsesarmeen, sier det seg selv at jeg har bygd opp litt fordommer mot kristne sekter og foreninger. På forhånd så jeg for meg at jeg skulle bli møtt av familien Finn Jarle, Anita Apelthun og Ørjan Sæle, men det var jo som sagt resultater av mine egne fordommer.

TROKS er i følge nettsidene deres et lokallag av Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (NKSS). NKSS må ikke forveksles med NNSS (Nordnorges

Salgslag). Laget er en frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke, men er åpen for alle studenter, både de som tror på Gud og de som ikke tror. Jeg ble nesten litt overasket over hvor åpne de faktisk var. Alle sammen var åpne mennesker som bidro til at jeg følte meg ganske velkommen der. Temaet denne mandagskvelden var møter med andre kulturer. Blant innleiderne var en utvekslingsrådgiver fra UiTø som snakket om hvordan det var å komme som utenlandsk student til Tromsø, en nigeriansk student som fortalte om sitt møte med den norske kulturen og en av Lagets egne folk ved navn Endre som snakket om misjon. For meg som nysgjerrig hedning var denne innledningen den definitivt mest interessante. Misjon er nemlig en befaling og en gave. For å forklare dette nærmere brukte han en som metafor at da han var i militæret, så var det en selvfølge at når en offiser ga en kommando så skulle han følge den. På samme måte var det en selvfølge at han som kristen måtte følge Guds kommando, uansett hva den måtte gå ut på. Dette fikk meg til å fundere litt siden jeg selv definitivt heller følger fornuften og lysten i stedet for stemmer i hodet mitt. Noe annet merkeverdig var sitatet, "Jesus er en medisin som verden trenger!" Dette brukt for å forklare hvordan det

var viktig å liksom "hjelpe" folk i resten av verden ved å spre ordet om Jesus. Hensiktene her er jo hederlige nok. Disse folka virket som trivelige og gode mennesker alle sammen. Men av og til mener jeg det kan være verdt å spørre seg, kanskje mennesker som lever annerledes og trur annerledes, kanskje har det like bra som oss? Kanskje folk i India har det bedre uten Jesus? Kanskje de ikke trenger vår hjelp og vår tro og hva det nå skulle være. Kanskje folk greier seg fint sjøl?

ROBERT VANGSTAD UTVIK

Tromsø Kristelige Studentlag

- Lokallag av Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag (NKSS)
- NKSS har 150 lokallag på skoler og studiesteder i Norge.
- Laget ønsker å "gjøre Jesus kjent på skoler og studiesteder så han blir trodd, elsket og etterfulgt!"
- Legger vekt på økumenisk felleskap.
- Har hyppige arrangementer av forskjellig art, blant annet felleslunsj, friluftsturer og bibeltimer.

Universitetet i Tromsø har tre religiøse studentorganisasjoner. Alle disse er av den kristelige typen, og arrangerer sammenkomster over en lav sko for både Gud og hvermann. Hva slags religiøse oppfatninger gjemmer seg bak messer og bønnesamlinger i et sekulært universitetsmiljø? For å forsøke å komme til bunns i dette mysterium har vi oppsøkt både foreningenes møter og geistligheten i vår søken etter sannheten.

Et økumenisk mangfold?

Universitetet i Tromsø kan skilte med egen prest. Selv om han er som poteten er han ingen potet-prest.

TEKST THERESE-MERETE LINDSETH

– Nei, nå må jeg tenke, sier Tor Stranda, studentprest ved Universitetet i Tromsø og trekker på smilebåndet.

– Jeg har faktisk vært her siden 1996. Tor har virket i Tromsø Domkirke i 13 år og mange av Tromsøstudentene har han fulgt fra dåp til konfirmasjon og nå studier.

– Her er jo både pluss og minus, men som studentprest har man mer muligheten til å snakke med folk, og ha tid til å lytte. Som prest skal man jo ha store ører og liten munn, forteller en munter prest. Han har travle dager, men han har alltid tid til deg, enten du trenger ham som prest eller som en utenforstående samtalepartner.

– De som kommer inn hit ønsker å snakke om så mangt og ofte trenger man noen å reflektere tankene sine til. Ha en voksen som kan stille noen fornuftige spørsmål tilbake. Studenttilværelsen kan være tøff, med relasjoner til familie, venner og kjærester. Og så er det så klart mye press, ikke nødvendigvis alltid fra studiene, men fra deg selv. Man opplever kanskje en kulturkollisjon, en sekulær virkelighet og hjemlengsel. Og det kan være godt å ha en samtalepartner når livet blir litt tøft.

Det Stille Rommet

Når Teorifagsbygget skulle bygges kom konseptet *stille rom* opp på banen, og Tor var med på utformingen av dette spesielle rommet.

– Man kan se utover i Europa at det er flere og flere som bygger slike rom, store bedrifter, flyplasser og slikt. For at det skal kunne gå overens med flere trosretninger valgte vi å benytte sym-

bolet *livets tre*, forteller studentpresten. Han holder onsdagsliturgien i Det Stille Rommet, ikke alltid for fullsatt sal, men det brukes.

– Det går veldig mye lys, så jeg ser at rommet brukes. Det å tenne lys er et rituale som blir mer og mer utbredt, kommenterer Tor.

Mange søker til presten, som naturlig er, for å snakke om tro og tvil. Studentene i Tromsø har et ganske aktivt religiøst utøvende miljø på campus, Ny Generasjon, Laget, Forbundet, men her har ikke presten en eneste finger med i spillet.

– Det har vært diskutert mulighetene for å danne en studentmenighet, slik som Trondheim, Oslo og Bergen har, sier presten.

Poteten

Studentpresten kan brukes til så mangt. Som folkekirkas representant på Universitetet samarbeider og tilrettelegger han for andre grupper. Blant annet gikk

han i spissen for et bønnenrom til Universitetets muslimske studenter og er i dialog med Imamen i Tromsø. Ellers har han også vært med å arrangert økumeniske gudstjenester i den katolske kirken. Men til tross for at studentpresten er av de letteste menneskene å snakke med på Universitetet, føler ofte folk at det er en dørterskel de må over.

– Det er faktisk ikke en eneste dørtstokk på kontoret mitt, smiler presten.

Du har studieveiledere og andre som kan hjelpe deg med det faglige, men her på prestens kontor kan man snakke om andre, personlige ting, og døra er åpen for alle. Som en potet kan han brukes til alt. På 1700-tallet brukte staten prestene til å forkynne det glade potetbudskapet, en potet-prest. Potet er det lite av på kontoret, men varme finner du i massevis.

FORTSETTER NESTE SIDE

Mørketidsguide for dummes

Mørketida kan være ganske rar for dem som ikke har opplevd det før, og ikke minst en psykisk påkjenning for flere. Når man legger til harde minusgrader og eksamensnevrosen blir det en prøvelse for oss som kommer fra sørligere deler av landet. Noen opplever vanskeligheter med å sove, mens andre (som tekstforfatteren) går inn i en slaskete dvaletilstand, hvor kaffe og et godt slag med flat hånd mot ansiktet er det eneste som holder deg bevisst nok til å få på deg bukse om morgenen. Døgnrytmen tar et smertelig støt når dagen bare plutselig ikke er der. Greit nok, det er litt tussmørke sånn på formiddagen, men det teller ikke. Depresjoner har også sin høytid i denne sesongen, hvorpå direktørene i diverse ølbryggerier kan gni seg godt i de knudrete hendene sine over god salgsstatistikk. Jeg aner ikke hvor tallene på antidepressive midler ligger, men de har sikkert sitt høydepunkt de også. Men man kan bekjempe alt dette, uten å måtte ta piller som gir deg rosa urin og ufrivillige muskelsammentrekninger.

Dagslys gjør visstnok at hjernen utløser sin egen lille prozac-cocktail, og under slike forhold som mørketida, vil denne cocktailen bli en del mindre. Hvis du føler deg slakkere og mer deppa enn vanlig, da er kanskje en real lysbehandling noe for deg. Det er ikke akkurat det samme som å gli seg inn i en svett sol seng på brun og blid, det er visst ikke UV-stråler i de lysene som blir brukt under behandlingen, så faren for å bli brun er heller liten. Med 10.000 lux, som jeg ikke har peiling på hvor lyst er, men det er sikkert kjempekjempe lyst, skal de stimulere den vinterbleike kroppen din til å produsere mer naturlig lykkemiddel. De fleste gutter vil nøle ganske hardt med å trø inn i varmen på et solstudio, men lysbehandling er vel kanskje litt mindre flaut. Det kan i hvert fall brukes som en blaut unnskyldning: "Jamen, har du vært å tatt sol? Så brune du va..." - "Hæh? Tatt sol? Det har eg vel ikkje, det va ein sånnein... øh... lysbehandling". Knakefin.

Et annet alternativ er vel kanskje trening for å få litt mer overskudd. Få på

deg spandex'n og begynn med litt morsom aerobic, eller en sånn ultratrang sykkelshorts som ikke etterlater for mye til fantasien og hiv deg på spinning. Jeg hadde i hvert fall vært überglad for å komme meg ut i mørket etter å ha syklet 200 imaginære km mens jeg ble tvunget til å høre på technomusikk som ble laget på synthesizer av sadister av verste sort. Du kan

også variere kostene din med litt frukt. Jeg vet den der spaghetti- og ketchup dietten er både billig og god, men prøv allikevel.

Mitt favorittalternativ mot mørketidsdepresjoner er likevel å benytte seg av Tromsø sitt beryktede uteliv. Det er vanskelig å være deppa hvis du har en ølseidel i hånda, spesielt i godt selskap. Merkelig nok, så er det også lettere å sovne etter en fuktig kveld. En aldri så liten fylleangst får deg i hvert fall til å tenke litt mindre på mørketida.

Jeg tror allikevel at man blir vant til mørketida etter en liten stund, og kroppen sakte men sikkert godtar det triste faktum at så langt nord er vintrene en nesten uendelig lang natt. Men så snur

so-
len, og
dagene blir
lyse igjen, og
døgnrytmen får en litt
mer jevn takt. Da går det ikke
så alt for mye tid før midnattsolen er i
Tromsø. Den er mye finere enn mørke-
tida, og enda jævlige for nattesøvner
TEKST KJELL HÅKON NORÅS

er til å spasera, lesa, søva, skriva og i
let heile tatt nytta mine dyrkjøpte stille
lagar i Taizé. I mi vesle klostercelle fann
eg ro og tid til å lesa nokre bøker eg har
hatt på planen i lengre tid. Dessutan fekk
eg tid til å skriva lange brev til nokre av
mine beste vener, det er eit sjeldan pri-
vilegium i ei tid kor brevet er i ferd med
å døy ut. Det er heller ingen løyndom
at eg fann svaret på kva eg skal bruka
tida mi til i åra framover, slik sett fann eg
den langsame tida eg søkte ved å reisa
ei veke i kloster.

Dei fleste i Tromsø eg har snakka med
om klosterlivet, lar seg fascinera av ut-
vikten til ei veke i kloster. Det ser ut til at
det enkle livet med vekt på eksistensiell
diskusjon, vakre høgmesser og opple-
ving av langsam tid, tiltalar mange av
oss. Når dette er sagt, er dei fleste av
oss likevel meir tiltalt av den austlege
kontemplative tradisjonen med yoga
og ulike nyreligiøse meditasjons- og
rusretningar enn me er av klosterlivet.
Kanskje tida er mogen for å gjenopp-
bygga at den vestlege kulturen har ein
kontemplativ tradisjon som representerer
mykje av det same som me søker i aust-
leg tradisjon?

Da eg landa heime i Tromsø etter ei
veke i kloster, var årets fyrste ti centime-
ter med snø komen til byen. Sjølv etter
ei lang reise gjennom det franske haus-
landskapet, er det knapt noko som
kan måla seg med Tromsø når snøen
har lagt seg som eit mjukt teppe kring
heimbyen vår. Utfordringa no blir å ta
med seg det enkle livet frå Taizé, til vår
vesle universitetsby som er så prega av
alt for mange travle kvardagar.

Fakta om Taizé

- Klosterfelleskapet i Taizé vart grunnlagt i 1940 av bror Roger.
- Flyktningleir under krigen. På slutten av 40-talet og utover på 50-talet kom fleire brødre til.
- Munkane i Taizé blir kalt brør ("brothers"). Det er vel 100 brørne i Taizé i dag, både med protestantisk og katolsk bakgrunn. Brørne har via sine liv til å dela alt, materielt og åndelig. Dette inneber alt frå eit liv i sølibat, til ein en-

kel livsførsel.

- Sidan slutten av 50-talet har klosteret fungert som besøkskloster primært for unge vaksne frå heile verda. I dag tek Taize opp til 6000 besøkjande kvar veke for å delta i dei vekelange samlingane der bøn og ettertanke står sentralt.
- For ein ung nordmann (under 30 år) kostar det mellom 45 og 65 kroner å bu i Taizé per dag, ein kan sjølv velga kva ein vil betala innanfor desse rammene.

Dette dekkjer utgifter til kost og logi. Besøkjande frå den tredje verda bur gratis i Taizé. Vaksne over tredve betaler det doble av unge vaksne.

- Taizé fekk stor mediemerksemd i norsk og internasjonal presse då den 95 år gamle grunnleggjaren bror Roger i august i år vart drept av ei psykisk sjuk kvinne.
- Les meir om Taize på klosterfelleskapet si norske heimeside: www.taize.fr/no

Testresultat

Kor morsomt?

Ein kan sei mykje godt om klosterlivet, men noko forum for gapskratt er det ikkje.

Kor sosialt?

Her er det viktig å skilja mellom den vanlege og den stille delen av klosteret. I den vanlege delen er dagen bygd opp rundt eksistensielle debattar kring enkel livsførsel og spørsmål knytt til tru og livsførsel. Dette opnar for djupe og gode samtalar, som er eit flott utgangspunkt for å skaffa seg vener. I den stille delen bur ein saman med 15-20 tause personar av sitt eige kjønn. Det er mildt sagt eit dårleg utgangspunkt for sosialt liv.

Bra for ro og fordjuping?

I den stille delen av Taizé ligg alt til rette for å nytta dagar i stille kontemplasjon. I den vanlege delen minner buforholda i stor grad om ein campingplass, og denne delen er derfor ikkje så egna til å nytta den langsame tida.

Kor dyrt/utstyrskrav?

Sjølv om det er svært billig å bu i Taizé, er det relativt dyrt å reisa til Frankrike frå Tromsø. Utopia brukte rundt 6 000

på ei veke i Taizé, det er mykje å betala for ei veke med enkel livsførsel.

Kor inkluderande/lett å bli akseptert?

Til kloster å vera, er Taizé forbausande ope og inkluderande. Her finn ein ikkje berre folk som er personleg kristne, men også mange tvilande og til og med gudause som søker stillhet og svar på eksistensielle spørsmål. Når dette er sagt, er det likevel eit faktum at diskusjonane og dagleglivet i Taizé fyrst og fremst rettar seg mot kristne.

Utropia testar klosterlivet

Det enkle liv i Taizé

Ei veke fri frå arbeid og studiar, ei skriveblokk, ein bunke ulesne bøker og utsikt til ein vakker haustfarga hage. Kva meir kan ein ynskja seg?

Tekst/foto: ASKILD GJERSTAD

Det er ein vanleg, stille morgon i klosterfelleskapet Taizé på landsbygda i sør-Frankrike. Hausten er komen hit, og ute skin den nyoppståtte sola på det gule lauvet som snart skal falla til bakken. Inne i kjøkkenet i eit av klosterhusa blir det spelt roleg, klassisk musikk. Rundt kjøkkenbordet sit ei lita forsamling tause unge menn og et ein enkel frukost. Snart er det tid for morgonmesse, men her herskar likevel ei behageleg ro. Alt som blir sagt er bordverset, ellers er eit og anna sjenert blikk den einaste kontakten mellom dei unge søkjande i kjøkkenet.

I dag er det torsdag og den fyrste morgonen desse 14 unge menna er samla i den stille delen av klosterfelleskapet Taizé. Dei skal tilsaman tilbringa fire dagar i stillhet, berre salmesongen og bordbøna skal høyrast frå deira munn. Målet er at stillheten skal bringa dei nærare Gud. På samlinga kvelden før den stille langhelga startar, snakkar dei fleste om at dei bruka desse stille dagane til og lytta til Gud si røyst. Eit par-tre luftar tankar om at dei treng ei fristund frå det oppjaga vestlege levesettet, eg er sjølv ein av dei.

Frivillig eksil

Kvifor er klosterlivet så fascinerande for oss moderne menneske? Kanskje er klosteret som motsetning til det vest-

lege levesettet, som gjer tanken om eit liv i enkelhet så tiltrekkande? Sjølv om dei siste tiåra har gitt oss ein endelaus mengde tidssparande teknologi, har me vel aldri hatt dårlegare tid enn no. Vår tid er prega av å vera overfladisk, materialistisk og uroleg. Klosterlivet representerer det diamentralt motsette av dette. I klosteret eksisterer ikkje personleg eigedom og formue. Kvar mann eig si sjel og si skjorte. Dessutan er opplevinga av tid ei heilt anna enn den vestlege me lever under. I den klassiske tanken om klosteret brukar ein tida på bøn, studium og jordnært arbeid som handverk og jordbruk. Tanken om livet i kloster representerer slik sett enkelhet, kontemplasjon og nærhet til Gud.

I mange år har eg sjølv drøymt denne klosterdraumen om å kunna leva ei tid utanfor den vestlege livstilen. For meg har ikkje den religiøse motivasjonen stått i forgrunnen, det har fyrst og fremst vore det enkle og eigedomslause livet i kloster som har fascinert meg. Det er ein god vane å gjera det ein kan for å realisera draumane sine, derfor bestilte eg tidleg i haust ei veka reise til Frankrike midt i oktober. Då visste eg at den franske hausten ville vera på sitt vakreste, det tenkte eg måtte vera ei god ramme for mitt frivillige eksil.

Fleire tusen på besøk

For å reisa til Taizé, må ein ta toget i halvannen time frå Paris til Macon. Derifrå er det ein liten times busstur til klosteret som ligg i vindistriktet Bourgogne i sør-Frankrike. Medan eg ventar på busen, kjem eg i prat med ein eldre, stilfullt kledd mann som også skal til Taizé. Det viser seg han er katolsk prest i ei kyrkje i ein av forstadane til London, og han har reist til Taizé kvart år sidan han var

nyutdanna prest for tretti år sidan. Etter nokre vanlege fraser om våre liv og virke heime, går samtalen snart over i klosterprat. Då presten forstår at eg er fyrstereisgut til Taizé, tar det ikkje lang tid før han er i gang med å forjelja om kva som gjer Taizé så spesielt.

- Taizé er meir inkluderande enn dei fleste andre kloster. Både protestantar, katolikkar og andre blir respektert som likeverdige. Dessutan har brødrfelleskapet større kontakt med utanomverda enn noko anna kloster i verda, fleifoldige tusen besøker klosteret kvart år. Det er heller ingen ulempe at Taizé ligg her i Bourgogne. Her er den franske landsbygda på sitt vakreste, kven kan tenkja seg ein betre stad å plassera eit kloster?

Gul haustmagi

Bussturen til Taizé viser at presten har rett. Det sørfranske kulturlandskapet er prega av vakre vingardar som strekk seg opp mot åskammen, og små 1800-talsaktige landsbyar med gamaldagse murhus og velstelte kjøkkenhagar. No i oktober set dessutan årstida sit klare preg på landskapet, og både vinrankane og fleire av lauvtreea skin av gul haustmagi.

Også landsbyen og klosteret Taizé viser seg å liggja vakkert til på eit lite høgdedrag med tettbygde gamaldagse murhus og frodig lauvtrevekst. Men sjølv om utsjånaden til landsbyen Taizé kan minna om det klassiske klosterlivet, er ikkje klosterfelleskapet heilt som andre kloster. Den veka eg er der, kjem eg på besøk saman med om lag 1200 andre besøkjande. Dei 110 munkane i klosteret tar kvar veke i mot alt frå 100 til 6000 gjester. Dette gjer at dei fleste som kjem til Taizé anten bur i telt eller

i ein brakklandsby medan ein er på besøk. Eg bur i ei slik brakke dei fyrste to dagane i klosteret, men eg er aldri i tvil om at dette ikkje er noko for meg. Brakkelivet er rett nok enkelt, men det har ikkje den roa og den fordjupinga eg kom til Taizé for å finna.

Det tause klosterfelleskapet

Derfor vel eg å flytta inn i den stille delen av Taizé etter to dagar i brakklandsbyen. I det huset eg flyttar inn i, skal eg bu saman med 13 andre unge menn som alle skal vera tause veka igjennom. Me skal rett nok be bordbønn, og gå til høgmesse med salmesong tre gongar om dagen, men me har ikkje lov til å ta del i samtalar. Me får likevel lytta til nokre inspirerte ord ein gong om dagen. Det skjer når ein av brørne held ei bibelinnleiing for oss kvar morgon, slik at me får noko å tenkja på utover dagen. Kvar av oss får tildelt si eiga vesle klostercelle på 5m², med utsikt til den vakre klosterhagen. I sekken har eg ein tysk bibel, ein bunke ulesne bøker, ei skriveblokk og eit par uløyste utfordringar knytt til kva eg skal gjera med livet mitt i åra framover.

Dagane i Taizé glir stillfarent forbi. Dagen vert ramma inn av måltid og messer, elles brukar me tida slik me vil. Høg-messa kvar kveld er høgdepunktet kvar dag. Den er heilt ulik dei messene me kjenner i Noreg. Fyrst og fremst fordi messa er bygd opp rundt korte, poetiske salmetekstar som blir sunge om og om igjen. Når 1200 syng desse salmane samstemt, vil nok sjølv den mest overbeviste ateist kjenna seg rørt av noko meir enn evolusjonen...

Austleg og vestleg tradisjon

Eg prøvde å bruka dagane mine i klos-

Kulturredaktør
Andreas Myrvold

MENS VI VENTER PÅ VERDENS UNDERGANG

Et profetisk sitat

Jeg gratulerte nylig en kollega med vel overstått feiring av 30-årsdagen, og vi ble i den anledning nødt til å veksle et par replikker om hvordan det egentlig føles å bli litt eldre. Selv har jeg lenge hatt et noe anstrengt forhold til dette å eldes, og å merke hvordan kroppen sakte, men ganske så sikkert beveger seg i retning av den sikre død. Man innser nemlig at det er på tide å ta tak i livet, men nekter å gjøre noe med det. Tenårsfasen som ble introdusert på 50-tallet er vannet fullstendig ut og nå står vi der som halvgamle uansvarlige tomsinger uten en eneste krok å henge livene våre på. Et promiskuøst mellomspill av udefinert lengde har blitt normen for stadig flere, og vi som befinner oss på gal side av 20-årene ytrer uten å rødme at dette er tilstanden vi ønsker å forbli værende i.

Generasjon X nekter å bli voksen, modnes, etableres eller kall det hva du vil. Konformitetens sikkerhetsnett forsøker å snurpe seg rundt oss, men verken utsikter til Mercedes eller egen hund ser ut til å bite seg fast i bevisstheten. Virkeligheten har bukket under i det som er på vei til å bli en eneste lang REM-søvn. Vi har gjennomskuet velferden. De bohemske idealer skal gjenerobres, men jakten på det genuine og ekteføyte synes håpløs i en verden av plastikk. Klamrende til de siste rester av menneskelig integritet, har vi derfor bestemt oss for ikke å gi opp den ungdommelige lidenskapen vi tror vi fremdeles besitter, og i rastløs panikk blir alternativet å kaste oss på det usikre og midlertidige. Alt for å rømme unna den største fella av dem alle, nemlig den likegyldige tilfredsheten.

Postmodernismen har ødelagt oss, og vi sitter igjen med dårlige erstatninger og billige kopier av idealer som nå fortøner seg som eventyr og overtro, askepotter og askeladder. Kjærligheten har solgt seg til begjæret, og forkvalede sannheter bedriver her med fete tabloidoverskrifter. Hver gang vi lar oss beruse i vårt jag etter vinden vokser samtidig forventningen om at våre drømmer nok kommer til å gå i oppfyllelse et sted der fremme. Det er derfor vi nekter å gi slipp på dårlig økonomi og ukloke prioriteringer, i en usikker visshet om at vi i alle fall kommer til å oppnå en flyktig lykkerus. For å sitere den fremste av vår generasjons samfunnssynsere, Lars Lønning: "Vi er på søken alle sammen hele tiden".

Verdas nordlegaste teater endeleg på plass

Etter 34 år med venting har verdas nordlegaste profesjonelle teater endeleg fått eige hus. 4. november kjem sjølvaste dronninga til Tromsø for å opne Hålogaland Teater si nye storstove i strandkanten heilt sør i byen.

TEKST TALE SEVERINA HALSØR

Det er ikkje eit vanleg teater verdas nordlegaste skodespelarar skal leike seg i, det er nemleg den mest moderne teaterbygninga i Noreg, som rommar tre scener av ulike storleikar og handverkarar og teknikarar utgjer ei oppsiktsvekkande stor del besettinga. -For oss tyder det nye teaterhuset at vi kan laga forestillingar med langt større kunstnerisk kvalitet. Det er mykje meir som er tekniske mogleg i det nye bygget noko som opnar for fleire nyskapande teateroppsetjingar i Tromsø, seier Tone Lein som er informasjonsansvarleg ved Hålogaland Teater.

Satsar på Hamsun

Huset ligg heilt utmed havet og kjem til å ha Tromsø sin finaste uteservering, om det går gjennom. Medan det er mørkt og monumentalt på utsida, er det ljost og vennleg inni. Store midlar har gått med på å utsmykke sjølve huset og området rundt og det er truleg verdt ein sundagstur i seg sjølv.

Hålogaland teater sitt første og største mål er å vere nordnorsk og det nordnorske er ein raud tråd gjennom heile tea-

teret, der det offisielle språket er, nett-opp, nordnorsk og alle skodespelarane, same kor dei kjem frå må lære seg det. Tema i oppsetjingane er òg sterkt prega av det nordnorske og opningshausten byr på ikkje mindre enn tre oppsetjingar,

- Vi har bestemt oss for at vi skal visa ei nyskriven forestilling og ei borneforestilling kvart år. Dessutan skal vi òg visa ei Hamsunforestilling for året dei neste tre åra, forklarar Tone Lein.

Borneforestillinga er eit dukketeater som tek utgangspunkt i fleire av H.C. Andersen sine eventyr og vert spelt i den store, ljose foajeen på teateret.

Benoni og Rosa for fyrste gong

Klassiskaren, som skal vere storsatsinga denne hausten er, ikkje overraskande, ei oppsetjing av Knut Hamsun sin «Benoni og Rosa». Stykket handlar om kjærleik, den vanskelege, men på same tid vakre livskrafta, som driv folk til ulike formar for vanvit. - Fyrst og fremst valde vi å setja opp "Benoni og Rosa" fordi dette er to fantastiske bøker, men òg fordi Hamsun har tydd mykje for folket i Nord Noreg. Vi meiner Hamsun er ein forfattar som ikkje har fått den æra han fortener her i landsdelen. Dessutan har bøkene aldri vore sett opp på teater før, og dette er ei flott anledning til å setja stykket opp for fyrste gong.

Livet i Nord-Noreg er ein viktig del òg i den moderne oppsetjinga, «I dag og i morgon», som er eit heilt nyskrive stykke av den norske dramatikaren Liv Heløe. Det får si urpremiere under opningshelga til Hålogaland Teater, 5.

november. Stykket er moderne i både form og innhald, med fantastisk musikk frå den samiske komponisten Johan Sara jr., mannen som joika i Eurosong-finalen i 2000. «I dag og i morgon» tek opp aktuelle tema i Nord-Noreg, som fråflytting, tilknytting og identitet. Og vi veit at tek ein opp slike tema i Nord-Noreg er det duka for mykje god bannskap og spetakkel.

Teaterrabatt for studentar

Det å gå i teater har lenge vore sett på noko dyrt noko som borgarskapen vitja i fine klede, eller i det minste ikkje noko for fattige studentar. Det har leiinga i teateret tenkt på og funne ut at det er akkurat oss, studentane, dei gjerne vil skal komme og ta huset i bruk. Difor er det gode rabattar på bilettar, opptil halv pris faktisk og dei kan ein kjøpe om ein skal på kino.

- Fryktar du at Tromsøfolket skal bli mette på kultur etter all nysatsinga på kultur for tida?

- Nei, eg trur ikkje det er grensenytte for kunst og kultur. Di meir kultur folk får tilbod om, di større interesse får dei for kultur. Eg trur dessutan at Tromsø har vorte ein stor by, som treng fleire scener for å nå eit større publikum. Den nye kultursatsinga i Tromsø gjer at det blir større kulturtilbod for spesielt interesserte, slik det skal vera i ein storby, seier Tone Lein ved Hålogaland Teater til Utopia.

Her er det duka for store opplevingar og for berre ein hundrings er dei dine, det er på tide at studentane tek i bruk byen si nyaste storstove.

Diverse

New Amigos-Internasjonal språkkafe

Tid: hver tirsdag

Sted: Driv fra kl.18:00

Kom og møt nye mennesker eller gamle kjente. Spill deg fram til et nytt språk, ta en kopp kaffe og la latteren sitte løst.

Filmquiz

Tid: Onsdag 02.11

Sted: Cirka, kl.21:00

Filmquiz for deg som er over midtels interessert i film, eller liker en kamp om ære i all vennskapelighet. Premiering til både vinner og taper.

Spirit of the Dance

Tid: Torsdag 03.11

Sted: Kulturhuset, kl. 19:00

Dette irske danseshowet har høstet mange priser og Tromsø er siste stopp før Monte Carlo. De serverer en oppvisning med irsk råhet, sensuell latinsk flamenco og brennhet salsa.

Benoni og Rosa

Tid: Fredag 04.11

Sted: Hålogaland Teater, Scene Vest, kl. 18:00

Offisiell åpning av bygget og premiere av dette flotte stykket. Forestillingen spilles i perioden 07.11-30.12, mandag-fredag kl. 19:30, og lørdager kl. 18:00.

I dag og i morgen

Tid: Lørdag 05.11

Sted: Hålogaland Teater, Scene Øst, kl. 18.30

Urpremieren som markerer åpningen og nysatsningen av Hålogaland Teater. Barbro bor på en liten plass, alt er trygt og planlagt. Så mister hun jobben og alt må tenkes gjennom på nytt, jobb, bosted og familieplanlegging. Stykke viser hvordan arbeidsløshet rammer flere enn den som mister jobben, og hvordan de valg du tar påvirker deg selv og andre. Ikke minst hvordan du påvirkes av andre for å ta valg.

Vises i perioden 07.11-10.12, mandag til fredag kl.20:00

Det er sikkert og visst

Tid: Lørdag 05.11

Sted: Hålogaland Teater, Kafe Nord, kl.15:00

En musikalsk fortelling om H.C. An-

dersen og hans eventyr av Lisbeth Linblad.

Lørdagsuniversitetet

Tid: Lørdag 05.11

Sted: Driv, kl.13:00

Tema denne lørdagen er – Den romantiske kjærligheten går alltid til helvete. Et lite streiftog i amerikanske romaner. Holdes av Fredrik Brøgger, institutt for kultur og litteratur.

Rani Nair

Tid: Onsdag 09.11

Sted: Kulturhuset, Lillescenen, kl.19:00

Svensk-indiske Rani Nair presenterer samtidsdans med elementer fra moderne ballett og klassisk indisk barathnatyam og kathak.

Konsserter

Tromsø Rock Battle

Tid: Onsdag 02.11

Sted: Driv, kl.22:30

I siste innledende runde kjemper følgende band om plass videre: Diamond, Gestapo Bithces, The Pennystarlets og Needleheart.

The Cheaters

Tid: Onsdag 02.11

Sted: Kaos, kl. 21:00

Lokale helter i The Fernets varmer opp publikum før den Oslo-baserte R&B trioen The Cheaters tar over scena.

Ane Brun

Tid: Torsdag 03.11

Sted: Driv, kl. 22:30

Melankolske toner i høstmørket oppfordrer til rødvin i godt selskap. Hun har med seg venner, Magnus Tingsek og Wendy McNeil. Hey ho, my lover will go.. Vil du?

My midnight creeps

Tid: Torsdag 03.11

Sted: Blårock

Taliban Airways varmer opp for My midnight creeps. Marertitt får du neppe, men en superb musikalsk opplevelse er nesten å garantere. Herrene Burås og Kloster er som kjent to av hjernene bak dette forholdsvis ferske bandet. Vi trenger ikke si mer.

Frisell, Scheinmann og Leisz

Tid: Fredag 04.11

Sted: Driv, kl. 21:00

Bill Frisell, en av jazzverdenens største ikoner har med seg Jenny Scheinmann og Greg Leisz. Dette brygger opp til å bli en fabelaktig musikkopplevelse.

Karoline Krüger - De To Stemmene

Tid: Lørdag 05.11

Sted: kulturhuset, Lillescenen, kl.19:30

Forestillingen De To Stemmer er inspirert av europeisk kabaret-tradisjon. Andre Bjerkes dikt og fortellinger formidles via musikk, poesi og teater, Karoline Krüger spiller her på alle strengene. Med bak flygelet er Atle Halstensen/Øyvind Kristiansen.

deLillos

Tid: Onsdag 09.11

Sted: Driv, kl. 22:30

Om det er mer kake igjen er uvisst, men en smak av honning er det mulig du får. Stemning blir det uten tvil når gutta i deLillos spiller opp til dans på Driv i kveld.

Tromsø Rock Battle

Tid: Torsdag 10.11

Sted: Driv, kl. 22:30

Mellomrunde og slaget om finaleplassen står for tur. Hvem kommer videre til finalen 1. desember?

Film

Elizabethtown

Premiere 04.11

Fokus Kino

Han mister jobben og dama og vender nesene mot hjembyen, til sin fars begravelse. Han føler seg fremmedgjort ovenfor venner og familie. Så møter han en flyvertinne og livet ser lysere ut. Orlando Bloom og Kirsten Dunst, her burde det være noe for alle.

Brødrene Grimm

Premiere 04.11

Fokus Kino

Det var en gang to brødre som het Grimm. Her kommer filmen om de to brødrene som reiste rundt på den napoleonske landsbygda og samlet inn historiene vi kjenner så godt. I denne fortellingen reiser de rundt og bekjemper monstre og demoner, på svindlersk vis så klart. De må etterhvert slåss mot virkelige uhyrer og på mesterlig vis flettes de virkelige Grimm brødrenes eventyr inn i fortellingen, for eksempel Askepott, Lille Rødhette og Hans og Grete. Barske menn på eventyr som redder jomfruer i nød. Hvem liker vel ikke et lite eventyr i høstmørket?

Tjenare Kungen

Premiere 04.11

Fokus Kino

Året er 1984, det er sommer og snart presser CD'en vinylen ut av markedet. Abra og Millan møtes sommeren-84, på en konsert og bestemmer seg for å danne band. Målet er å gi ut singel til jul. Depressive synthrockere og aggressive hardrockere deler ungdommene i to, men jentene holder seg til pønken. Veien til suksess er mer svingete enn antatt. Jentene danner duoen Tjenare Kungen, låten kommer på radioen og alt er lykke. Men går det an å like en gutt som liker Ulf Lindell?

The Exorcism of Emily Rose

Premiere 11.11

Fokus Kino

Basert på en sann historie følger vi rettsaken mot den katolske presten som er tiltalt for drapet på en ung jente. Hun skal ha dødd under en djevelutdrivelse. I skrekkfylte tilbakeblikk får vi se historien til den unge studenten som blir besatt, og den påfølgende utdrivelsen. Emily Rose flytter til byen for å studere og på sovesalen opplever hun forferdelige hallusinasjoner etterfulgt av blackouts. Disse kommer hyppigere og kraftigere og som troende katolikk søker hun hjelp hos pastor Moore. Vi følger rettsaken som leder fram til at den katolske kirke offisielt bekreftet demonisk besettelse i den unge kvinnen.

Nord-Norgebanen

Utropia tester klosterlivet Side 4 & 5

Utropia tester kristenlivet Side 8 & 9

U

